

II

(Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset)

PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 29 päivänä kesäkuuta 2011,

valtioneusta SA.14554 (C 7/04), jonka Saksa on myöntänyt Gesellschaft für Weinabsatz
-viininmarkkinointiyhtiölle

(tiedoksiannettu numerolla K(2011) 4426)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(2012/268/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ⁽¹⁾,on mainitun artiklan mukaisesti kehottanut asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa ⁽²⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

I. MENETTELY

- (1) Komissio lähetti 10 päivänä toukokuuta 2001 vastaanottamansa kantelun perusteella Saksan liittotasavallalle kirjallisen tiedustelun 9 päivänä marraskuuta 2001. Toimenpiteestä ilmoitettiin 5 päivänä maaliskuuta 2002 päivätyllä ja 8 päivänä maaliskuuta 2002 vastaanotetulla kirjeellä vastauksena kyseiseen komission kirjalliseen tiedusteluun. Koska toimenpide oli tuolloin jo pantu täytäntöön, se kirjattiin ilmoittamatta jätettyjen tukijärjestelmien luetteloon (tuki nro NN 159/02).
- (2) Saksa lähetti lisätietoja 20 päivänä marraskuuta 2002 päivätyllä ja 25 päivänä marraskuuta 2002 vastaanotetulla kirjeellä, 28 päivänä huhtikuuta 2003 päivätyllä ja 2 päivänä toukokuuta 2003 vastaanotetulla kirjeellä, 27 päivänä toukokuuta 2003 päivätyllä ja 28 päivänä toukokuuta 2003 vastaanotetulla kirjeellä sekä 2 päivänä lokakuuta 2003 päivätyllä faksilla.

- (3) Komissio ilmoitti Saksalle 19 päivänä helmikuuta 2004 päivätyllä kirjeellä SG-Greffe (2004) D/200645 päätöksestään aloittaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koskee kyseistä tukea.
- (4) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽³⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa tuesta.
- (5) Komissio ei saanut huomautuksia asianomaisilta ⁽⁴⁾.
- (6) Saksa esitti 18 päivänä maaliskuuta 2004 päivätyssä ja 23 päivänä maaliskuuta 2004 saapuneeksi kirjatussa kirjeessä komissiolle huomautuksia. Lisähuomautuksia esitettiin 10 päivänä tammikuuta 2006 päivätyssä ja 10 päivänä tammikuuta 2006 saapuneeksi kirjatussa kirjeessä sekä 13 päivänä heinäkuuta 2007 päivätyssä ja 16 päivänä heinäkuuta 2007 saapuneeksi kirjatussa kirjeessä.
- (7) Komissio ilmoitti Saksalle 21 päivänä lokakuuta 2008 päivätyssä kirjeessä SG-Greffe (2008) D/206430 päätöksestään laajentaa menettelyä, joka oli aloitettu SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti kyseisen tuen osalta.
- (8) Komission päätös menettelyn laajentamisesta on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽⁵⁾. Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisestä tuesta.
- (9) Komissio ei saanut huomautuksia asianomaisilta.

⁽¹⁾ Joulukuun 1 päivänä 2009 EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklasta tuli SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artikla. Kyseiset kaksi määräyskokonaisuutta ovat asiasisällöltään samanlaiset. Tässä päätöksessä SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklaan tehtyjä viittauksia olisi pidettävä soveltuvin osin viittauksina EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaan.

⁽²⁾ EUVL C 69, 19.3.2004, s. 11, ja EUVL C 329, 24.12.2008, s. 18.

⁽³⁾ EUVL C 69, 19.3.2004, s. 11.

⁽⁴⁾ Kantelija lähetti komissiolle muistutuskirjeitä muttei toimittanut virallisia lisähuomautuksia.

⁽⁵⁾ EUVL C 329, 24.12.2008, s. 18.

- (10) Saksa esitti (toimitettuaan 17 päivänä marraskuuta 2008 määrääjän jatkamista koskevan pyynnön, jonka komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2008) komissiolle huomautuksia 23 päivänä joulukuuta 2008 päivätyssä ja 5 päivänä tammikuuta 2009 saapuneeksi kirjatussa kirjeessä.

II. YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TUESTA

II.1 Toimenpiteen nimi

- (11) Kredit an die Gesellschaft für Weinabsatz mit nachfolgendem Forderungsverzicht (laina Gesellschaft für Weinabsatz -viininmarkkinointiyhtiölle (eli GfW:lle) ja myöhempi saatavista luopuminen).

II.2 Oikeusperusta

- (12) Toimenpide pantiin täytäntöön Wiederaufbaukasse der rheinland-pfälzischen Weinbaugebiete -rahaston (Rheinland-Pfalzin viinialueen jälleenrakennusrahoisto, WAK) ja GfW:n välisellä sopimuksella.

II.3 Tarkoitus

- (13) Tarkoituksena oli myöntää GfW:lle laina rypäleen puristehun hankkimiseen viinitiloilta ja kauppiailta. Vakuudeksi sovittiin kiinnitetty omaisuus. Viinitilat ja kauppiaat (Weinbaugesetze und Kommissionäre) sovelsivat tähän omaisuuteen myös eriaisteisia omistuksenpidätyksiä (Eigentumsvorbehalt) yksinkertaisen, laajennetun tai jatkettun omistuksenpidätyksen muodossa. Saatavista luovuttiin, kun GfW joutui taloudelliseen ahdinkoon markkinahintojen romahtamisen vuoksi.

II.4 Julkisyhteisö

- (14) WAK on Mainzissa rekisteröity Rheinland-Pfalzin osavaltion julkisoikeudellinen yhteisö. Se toimii viininviljelyalalla samaan tapaan kuin pankki. WAK:n tavanomaista toimintaa on lainojen myöntäminen maan uudelleen jakamiseen (Flurbereinigung). WAK:ta rahoitetaan maksuosuuksilla, korvauksilla, lainoilla ja avustuksilla (viinitilojen kehittämisestä annetun Weinbergsaufbaugesetz-säädöksen 8 §:n 1 momentti).

II.5 Edunsaajat

- (15) Toimenpiteen edunsaaja oli GfW, jolle WAK myönsi lainan markkinaehdoista poikkeavilla ehdoilla.
- (16) GfW oli Bauern- und Winzerverband Rheinland-Pfalz Süd -yhdistyksen (Rheinland-Pfalzin eteläosien viljelijöiden ja viinitilojen yhdistys) kokonaan omistama tytäryhtiö. Se perustettiin vuonna 1984 viinin markkinointitarkoituksiin, ja se tuotti ja markkinoi kuohuviiniä, rypälemehua, rypälehyytelöä, rypäleviinaa ja brandya. Lisäksi

GfW tarjosi viinitiloille tislaustoimenpiteisiin (Destillationsmaßnahmen) liittyviä palveluja. Kyseiset tislaustoimenpiteet pitivät sisällään yhteisen markkinajärjestelyn kattamat toimenpiteet⁽⁶⁾ ja valtion rahoittaman tislauksen, joka tavallisesti toteutetaan neuvoston päätösten perusteella⁽⁷⁾. Tähän liittyen GfW neuvoi pieniä viinintuottajia ja organisoivat viinin kuljetuksen tislamoihin.

- (17) Muita mahdollisia edunsaajia ovat viinitilat ja kauppiaat, joilta GfW pystyi lainan seurauksena ostamaan rypäleen puristehun ja jotka eivät luopuneet mistään GfW:tä koskevasta saatavistaan silloin, kun WAK päätti luopua niistä GfW:n jouduttua taloudelliseen ahdinkoon.

II.6 Tuen tausta

- (18) Vuonna 1999 GfW osti 44 miljoonaa litraa rypäleen puristehun käyttäen WAK:n myöntämää 15 302 696,25 euron lainaa ja omia varojaan. Tästä puristehun 60 prosenttia oli Öchsle-asteiltaan vähintään 60 ja keskimäärin 81. Puristehun 40 prosenttia oli vähintään 44 Öchsle-asteista tavallisen pöytäviinin valmistukseen tarkoitettua puristehun, joka ostettiin esitislaukseen liittyvien kannattavien ehtojen hyödyntämiseksi. Kaikesta ostetusta puristehun maksettu keskihinta oli 0,38 euroa litralta. Valmistaa viiniä ei ostettu lainkaan. Hankinta suoritettiin viinitilojen ja kauppiaiden soveltaman yksinkertaisen, laajennetun tai jatkettun omistuksenpidätyksen perusteella (einfache, erweiterte, verlängerte Eigentumsvorbehalte). Samalla tämä kiinnitetty omaisuus sovittiin vakuudeksi WAK:lle.

- (19) Saksan toimittamien tietojen mukaan GfW:n liiketoimintasuunnitelmana oli hyödyntää asetuksen (ETY) N:o 822/87 mukaisia tislauksen mahdollisuuksia 40 prosentin osalta puristehun ja jalostaa 60 prosenttia puristehun kuohuviinin tuotantoon tarkoitettua raakaviiniksi ja myydä se kuohuviinin tuottajille. Lisäksi GfW aikoi varastoida raakaviinistä 20 prosenttia kaudeksi, jonka oli määrä kestää yhdeksästä kuukaudesta yhteen vuoteen, voidakseen hyödyntää asetuksen (ETY) N:o 822/87 mukaisia viinin varastoinnista maksettavia EU:n tukia ennen kyseisen määrän myymistä raakaviinin markkinoilla kuohuviinin tuotantoon.

- (20) Viinitilat ja kauppiaat saivat 11 päivänä marraskuuta 1999 ostohinnasta 80 prosentin etumaksun. Etumaksu oli keskimäärin 0,31 euroa litralta.

⁽⁶⁾ Neuvoston asetus (ETY) N:o 822/87, annettu 16 päivänä maaliskuuta 1987, viinikaupan yhteisestä järjestämisestä (EYVL L 84, 27.3.1987, s. 1), 1 päivästä elokuuta 2000 alkaen neuvoston asetus (EY) N:o 1493/1999, annettu 17 päivänä toukokuuta 1999, viinin yhteisestä markkinajärjestelystä (EYVL L 179, 14.7.1999, s. 1).

⁽⁷⁾ Ks. esimerkiksi neuvoston päätös 2000/808/EY, tehty 19 päivänä joulukuuta 2000, Saksan liittotasavallan viranomaisten myöntämästä ylimääräisestä kansallisesta tuesta tiettyjen viinialan tuotteiden tislaukselle (EYVL L 328, 23.12.2000, s. 49).

- (21) GfW toimitti 40 prosenttia varastostaan esitislaukseen vuonna 1999. Raakaviinin markkinoilla vuoden 1999 lopussa tapahtuneen hintojen laskun vuoksi GfW päätti olla myymättä yhtään raakaviiniä kyseisenä vuonna ja odottaa markkinoiden elpävän vuonna 2000.
- (22) Valkoviinin markkinat heikkenivät vuonna 2000 entisestään verrattain suurten satojen ja kuohuviinin myynnin laskun vuoksi (keskihinnat laskivat paikoitellen jopa 0,20 euroa). Suuri osa vielä varastoissa olevasta tynnyriviinistä oli toimitettava toiselle tislauksierrokselle.
- (23) Viinin yhteiseen markkinajärjestelyyn vuonna 1999 tehdyn, 1 päivänä elokuuta 2000 voimaan tulleen muutoksen johdosta asetuksen (ETY) N:o 822/87 mukainen esitislauks korvattiin asetuksen (EY) N:o 1493/1999 mukaisella tislauksella, jolla on määrä varmistaa juotavaksi tarkoitettujen alkoholin markkinatoimitukset. Siihen liittyvät ehdot olivat merkittävästi heikommat, ja sen avulla oli mahdollista saada vain noin puolet esitislauksen yhteydessä aiemmin saadusta 0,50–0,55 euron litrahinnasta.
- (24) Vuoden 2000 hinnanlaskun seurauksena GfW:n oli mahdotonta päästä tuottoihin, joita se oli odottanut saavansa niin viinimarkkinoilta kuin juotavaksi tarkoitettujen alkoholin markkinatoimitusten varmistamiseksi toteutettavasta tislauksesta. Tämän johdosta GfW:n varastojen kirjanpitoarvoa oli alennettava merkittävästi, minkä seurauksena GfW:n velat ylittivät sen varat.
- (25) Edellä kuvailtujen kaupallisten ongelmien vuoksi kyseisen vuoden osalta laadittiin 31 päivään lokakuuta 2000 asti ulottuva, tilintarkastajan tutkima välitilitys. GfW:n velat (15 670 155 euroa) ylittivät 31 päivänä lokakuuta 2000 sen käyttöpääoman (9 886 856 euroa) 5 783 299 eurolla. GfW:n velat olivat jäljempänä olevassa taulukossa kuvailtujen kaltaiset. Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Falk & Co. GmbH:n laatimassa raportissa todettiin, että jollei mitään tehtäisi, GfW asetettaisiin hyvin pian maksukyvyttömyysmenettelyyn, koska sen velat ylittivät sen varat (Überschuldung).

(26) Taulukko 1

(euroa)	
Velat (velkojat)	Määrä
WAK	10 150 959
Finanssilaitokset	726 892
Toimittajat	218 460
Viinitilat ja kauppiaat	4 355 581
Muut	218 263
Yhteensä	15 670 155

- (27) Saksan maksukyvyttömyyslain (Insolvenzordnung) 19 §:n mukaisesti se, että yhtiön velat ylittävät sen varat, on

peruste maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamiseen. Tämän vuoksi GfW:n johtokunnalla oli Saksan osakeyhtiölain alkuperäisen version 64 §:n ja maksukyvyttömyyslain 19 §:n mukaisesti velvollisuus kolmen viikon kuluessa siitä, kun sen velat ylittivät sen varat (Überschuldung), hakea maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista.

- (28) Uhkaavan maksukyvyttömyyden johdosta GfW pyysi joitakin velkojiaan (WAK, viinitilat ja noin 130 kauppiasta, jotka olivat osallisina johdanto-osan 18 kappaleessa kuvatuissa hankinnoissa) luopumaan osasta perittäviä saataviaan, jotta yhtiö voisi jatkaa toimintaansa. Viinitiloja ja kauppiaita pyydettiin luopumaan 90-prosenttisesti perittävänä olevista saatavistaan, jolloin ne saisivat sovituista ostohinnasta enää vain 2 prosenttia. Jäljellä oleva vaje oli määrä poistaa toteuttamalla saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja WAK:n saatavista luopuminen.
- (29) Pääasiallisena velkojana WAK:lla (ks. taulukko 1), jonka vakuudet olivat heikommat, oli huomattava intressi välttää uhkaava maksukyvyttömyys. Sen vuoksi se yritti saada viinitilat ja kauppiaat luopumaan osasta saataviaan. WAK allekirjoitti GfW:n kanssa myös 4 päivänä joulukuuta 2000 päivätyn kirjallisen sopimuksen, jossa se suostui asettamaan GfW:n vajetta vastaavan osan saatavistaan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan muiden velkojien hyväksi. Etuoikeudeltaan huonompien saatavien lopullinen määrä oli tarkoitus täsmentää vasta, kun viinitiloilta ja kauppiailta olisi saatu saatavista luopumista koskevat ilmoitukset, jotta etuoikeusasemaltaan huonompi määrä olisi mahdollisimman pieni. Lisäksi sovittiin, että WAK luopuisi samasta määrästä saatavia kuin ne, jotka se oli asettanut etuoikeudeltaan huonompaan asemaan, jos tämä olisi myöhemmässä vaiheessa tarpeen maksukyvyttömyysmenettelyn välttämiseksi.
- (30) Kaikkiaan 2 700 viinitilasta ja kauppiasta 1 700 ilmoitti olevansa halukkaita luopumaan jäljellä olevista saatavistaan 90-prosenttisesti. Tämä prosenttiosuus vastasi noin 60:tä prosenttia koko ryhmän jäljellä olevista saatavista. Loput viinitilat ja kauppiaat kuitenkin joko nimenomaisesti kieltäytyivät tästä tarjouksesta tai eivät vastanneet pyyntöön. Oli selvää, että jotkut niistä päättivät olla luopumatta saatavistaan vahvempien vakuuksiensa vuoksi – jotkut olivat jatkaneet omistuksenpidätystä ja saaneet jo 80 prosentin etumaksun sovituista hinnasta. Tämä tarkoitti, että niiden saama tuotto olisi maksukyvyttömyysmenettelyn tapauksessa suurempi kuin tarjottu 2 prosenttia sovituista ostohinnasta.
- (31) Lisäksi joukko viinitiloja ja kauppiaita oli tehnyt kanteluja GfW:tä vastaan, ja näitä kanteluja oli käsitelty tuomioistuimissa, joka ehdotti sovintosopimuksia. Sovintosopimusten mukaan GfW:n olisi maksettava 70 prosenttia jäljellä olevista saatavista, ja 30 prosentin osalta niistä olisi luovuttava. Tuomioistuin päätti myös, että GfW:n olisi maksettava tuomioistuinkäsittelystä johtuvat maksut

80-prosenttisesti. Muut tuomioistuimet ehdottivat vastavia sovintosopimuksia, minkä vuoksi GfW ei voinut enää olettaa, että muut viinitilat ja kauppiat suostuisivat luopumaan jäljellä olevista saatavistaan 90-prosenttisesti. Monet viinitilat ja kauppiat ilmoittivat lisäksi nyt, että ne vaatisivat jäljellä olevan 20 prosentin maksuosuuden 100-prosenttista takaisinmaksua.

- (32) Saksan maksukyvyttömyyslain 305a §:ssä säädetään, että tuomioistuimen ulkopuolinen sovintoratkaisu (außergerichtliche Einigung) velkojen perimisen välttämiseksi epäonnistuu, jos yksikin velkoja päättää hakea täytäntöönpanoa sen jälkeen, kun tuomioistuimen ulkopuolista sovintoratkaisua koskevat neuvottelut on aloitettu.
- (33) Sen vuoksi GfW ei vastoin alkuperäistä aikomustaan voinut enää pyytää viinitiloja ja kauppiaita luopumaan saatavistaan. Sen sijaan GfW allekirjoitti WAK:n kanssa 21 päivänä helmikuuta 2001 päivätyn sopimuksen, jonka mukaan WAK suostuu kattamaan vuotta 2000 koskevan GfW:n vajeen kokonaisuudessaan luopumalla 5 005 441,60 euron osuudesta saatavistaan. Velan loppusummasta ei perittäisi lainkaan korkoa ajalta 1 päivästä tammikuuta 2001 31 päivään joulukuuta 2001. Sopimuksessa sovittiin myös, että loput viinitilojen ja kauppiaiden saatavat maksettaisiin takaisin kokonaisuudessaan. Tällä tavoin paremmassa etuoikeusasemassa olevien WAK:n saatavien vakuus oli taattu, vaje saatiin korjattua, maksukyvyttömyysmenettelyt vältettiin toistaiseksi ja GfW pystyi jatkamaan toimintaansa.
- (34) GfW suoritti 1 päivästä marraskuuta 2000 31 päivään joulukuuta 2000 WAK:lle lainalyhennyksiä 1 440 446,92 euron edestä. Vuosina 2001–2005 GfW jatkoi toimintaansa ja suoritti WAK:lle säännöllisiä lainalyhennyksiä yhteensä 3 728 969,40 euron edestä. Vuonna 2001 GfW maksoi WAK:lle myös korkoja yhteensä 149 757,16 euroa.
- (35) GfW:n tavanomaisilla liiketoiminta-aloilla tapahtuneen liikevaihdon vähenemisen sekä heikon pääomapohjan vuoksi GfW oli 31 päivään joulukuuta 2004 mennessä päättänyt lopettaa kaiken toiminnan ja asettaa GfW:n selvitystilaan. Jäljellä olevilta liiketoiminta-aloilta jääneet varastot myytiin kokonaisuudessaan. Koko tuotto käytettiin lainalyhennyksiin WAK:lle. Ostajan (yksityishenkilö) kanssa sovittiin, että 31 päivänä joulukuuta 2004 laaditun omaisuusluettelon mukainen jäljellä olevan varaston arvo siirrettiin WAK:lle vuoden 2005 lopussa. Kyseinen arvo olisi 79 579,79 euron suuruinen alkuperäinen hankinta-arvo.
- (36) GfW lakkautettiin lopulta 1 päivästä kesäkuuta 2005 ja poistettiin kaupparekisteristä vuoden 2006 aikana. Sillä ei ole oikeudellista seuraajaa, eikä olemassa ole mitään oikeushenkilöä, jolta tuki voitaisiin periä takaisin.
- (37) Lainasta oli 31 päivään joulukuuta 2005 mennessä maksettu takaisin 9 897 154,65 euroa, ja korkomaksuina oli

suoritettu 793 994,99 euroa. Sen jälkeen, kun GfW:n jäljellä oleva omaisuus oli muutettu rahaksi (87 079,79 euroa), WAK:n loput jäljellä olevat saatavat, joiden määrä oli noin 313 000 euroa, todettiin mahdottomiksi perittäviksi ja mitätöitiin. Se osuus lainasta, jota ei koskaan maksettu takaisin, oli näin ollen yhteensä 5 318 441,60 euroa (alkuperäinen 5 005 441,60 euron suuruinen saatavista luopuminen plus 313 000 euron suuruiset jäljellä olevat saatavat selvitysmenettelyjen jälkeen).

II.7 Tuen luonne ja intensiteetti

- (38) WAK:n 15 302 696,25 euron laina GfW:lle myönnettiin vuonna 1999 useassa erässä 12–18 kuukauden ajaksi:

	(euroa)
11.11.1999	5 936 061,62
25.11.1999	6 868 777,04
1.12.1999	585 429,72
13.12.1999	112 110,66
17.12.1999	1 800 317,21
Yhteensä	15 302 696,25

- (39) Lainasta perittiin korkoa seuraavasti:

Vuoden 1999. neljännes	3,28 %
Vuoden 2000. neljännes	3,51 %
Vuoden 2001. neljännes	4,15 %
Vuoden 2002. neljännes	4,80 %
Vuoden 2003. neljännes	5,15 %
Vuoden 2004. neljännes	4,55 %–5,25 %

- (40) Toimittajat saivat 11 päivänä marraskuuta 1999 etumaksun, joka oli 80 prosenttia sovitusta hinnasta. Koska joillekin toimittajille oli lisäksi myönnetty jatkettu omistuksenpidätys, joka ei päättyisi jalostamiseen, yhdistämiseen tai sekoittamiseen, osa varastosta käytettiin näiden toimittajien jäljellä olevan 20 prosentin suuruisen saatavien vakuudeksi. Varastot sovittiin myös vakuudeksi WAK:lle. Omistuksenpidätyksen johdosta WAK:lla oli kuitenkin vain toissijainen oikeus osaan varastoa, niin kauan kuin jatkettua omistuksenpidätyksen kohteena olleita saatavia ei ollut maksettu. Hinnanvaihteluihin liittyvä riski koski näin ollen suuremmassa määrin GfW:tä ja sen velkojia, joista tärkein oli WAK.

- (41) WAK:n GfW:lle myöntämästä lainasta maksettiin korkoa vain vähän: 11 päivästä marraskuuta 1999 31 päivään joulukuuta 1999 (3,28 %), 1 päivästä tammikuuta 2000 31 päivään joulukuuta 2000 (3,51–5,15 %) ja 1 päivästä tammikuuta 2001 31 päivään joulukuuta 2001 (4,55–5,25 %). Korkoa ei vaadittu enää maksettavaksi 31 päivän joulukuuta 2001 jälkeen.
- (42) Kun otetaan huomioon riski, jonka WAK otti lainatesaansa rahat GfW:lle, tavanomaisen korkoprosentin lisäksi olisi pitänyt veloittaa huomattava riskipremio. Koska korkoprosenttiin ei lisätty tällaista riskipremiota, lainan myöntämiseen liittyi tukiosuus. Tukiosuudeksi voidaan laskea perityn koron ja sellaisen markkinakoron välinen erotus, johon on lisätty riskipremio, joka olisi pitänyt veloittaa.
- (43) Viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmästä annetun komission tiedonannon⁽⁸⁾ mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmiin tehtävistä teknisistä mukautuksista annetulla komission tiedonannolla⁽⁹⁾, jota kyseisenä aikana sovellettiin, Saksassa viitekorkona käytettävä peruskorko on 5,23–6,33 prosenttia. Tiedonannossa todetaan, että viitekorko, joka on tällä tavoin määritelty, on alin käytetty korko ja sitä voidaan korottaa tilanteissa, joissa on erityinen riski (esimerkiksi vaikeuksissa oleva yritys tai jos pankkien yleensä vaatimat vakuudet puuttuvat). Tällaisissa tapauksissa premio voi olla 400 pistettä tai enemmän, jos mikään yksityinen pankki ei myöntäisi kyseessä olevaa lainaa.
- (44) Saksan mukaan Saksan pankkien samalla kaudella vastaavanlaisista luotoista perimät korot ovat 5,25–6,50 prosenttia (VR-Bank Südliche Winstrasse e.G.) ja 5,40–6 prosenttia (Die Kreissparkasse Bad Dürkheim).

II.8 Toimenpiteen voimassaoloaika

- (45) Kertaluonteinen toimenpide.

II.9 Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen perusteet

- (46) Komissio aloitti SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa määrätyn muodollisen tutkintamenettelyn, koska se epäili, että saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja niistä luopuminen saattoi olla SEUT-sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea.
- (47) Komissio oli niiden tietojen pohjalta, jotka olivat käytettävissä muodollista tutkintamenettelyä ensi kertaa aloitettaessa, tutkinut erityisesti, oliko saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja saatavista luopuminen toteutettu yksityisen velkojan testin mukaisesti.
- (48) Yksityisen velkojan testillä arvioidaan, olisiko tai onko yksityinen velkoja toiminut vastaavissa markkinaolosuhteissa samalla tavoin kuin julkinen velkoja. Tarkasteltavana olevassa tapauksessa yksityisillä velkojilla oli GfW:ltä saatavia 31 päivänä lokakuuta 2000 yhteensä 5,5 miljoonaa euroa, mutta yksikään niistä ei luopunut saatavistaan. Riippumattoman tilintarkastajan laatiman raportin mukaan vaikutti siltä, että WAK:n oli taloudelliselta kannalta järkevää asettaa saatavansa etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja luopua osasta niitä, mutta raportissa ei selitetty, miksei yksikään muista velkojista ollut valmis luopumaan omista saatavistaan.
- (49) Muodollista tutkintamenettelyä aloittaessaan komissio toteusi, että menettelyn aloittamishetkellä ei voitu sulkea pois sitä mahdollisuutta, että WAK:n toteuttama saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja niistä luopuminen (GfW:lle myönnetty laina ja tulevat korkomaksut tästä lainasta) ei ollut yksityisen velkojan testin mukaista, sillä kyseiset toimet vaikuttivat suuremmilta, kuin oli välttämättä tarpeen, ja suosivat kohtuuttomasti paitsi GfW:tä myös muita velkojia (lähinnä viinitiloja ja kauppiaita), joiden saatavat oli maksettu takaisin kokonaisuudessaan.
- (50) Muodollinen tutkintamenettely laajennettiin sen jälkeen koskemaan myös lainan myöntämistä. Epäilyjä esitettiin erityisesti sen suhteen, oliko laina myönnetty markkinaehtoin (riskipremiota ei veloitettu) ja riittävin vakuuksin.
- (51) Muodollisen tutkintamenettelyn laajentamisen yhteydessä esille tuli jälleen epäily viinitiloille ja kauppiaille mahdollisesti myönnetystä tuesta. Tuolloin käytettävissä olleiden tietojen perusteella vaikutti siltä, että puristemehusta maksettu hinta oli markkinahintaa korkeampi, että liiketoimen tavoitteena ei ollut maksimoida voittoja vaan tukea viini- ja puristemehumarkkinoita ja että viinitiloille ja kauppiaille kauppasopimuksessa myönnetty vakuudet olivat tavanomaista edullisemmat.
- (52) Hintaa koskevan epäilyn tueksi esitettiin asiakirjoja, jotka Saksa oli toimittanut ensimmäisen menettelyn aloittamisen jälkeen ja joista kävi ilmi, että pöytäviinien litrahinta (ilman alv:tä) oli vuonna 1999 vaihdellut Rhineland-Pfalzin alueella 0,26 euron (loka-marraskuu), 0,30 euron (kesä-syyskuu), 0,35 euron (huhtikuu) ja 1,10 euron välillä (helmi-, kesä-, marras- ja joulukuu). Alin markkinahinta, joka pöytäviinistä lainan myöntämisen aikaan saatiin, oli näin ollen 0,26 euroa litralta.
- (53) Keskimääräinen hankintahinta, joka oli 0,38 euroa litralta, näytti näin ollen ylittävän alhaisimman markkinahinnan, joka oli noin 0,26 euroa litralta.

⁽⁸⁾ EYVL C 273, 9.9.1997, s. 3.

⁽⁹⁾ EYVL C 241, 26.8.1999, s. 9.

III. KANTELUT JA KOLMANSILTA SAADUT TIEDOT

- (54) Komissio vastaanotti tietoja, joiden mukaan edellä mainittu saatavista luopuminen oli rahoitettu WAK:n varoista. Rheinland-Pfalzin osavaltion sanottiin WAK:ta rahoittavan viranomaisen ominaisuudessa harkinneen mahdollista pääomasiirtoa WAK:n heikentyneen pääomarakenteen vuoksi mutta luopuneen lopulta suunnitelmasta.
- (55) Komissio vastaanotti kantelun, joka koski WAK:n saatavista luopumiseen mahdollisesti liittyvää valtiontukea. Kantelija totesi, että GfW kilpaili viinitisleidien myynnin alalla, ja saatavista luopuminen kyseisen yhtiön hyväksi aiheuttaisi kilpailijoille huomattavia ongelmia omien tuotteidensa myynnissä. Kantelija toimitti useita lehtiartikkeleita, jotka käsittelivät WAK:n saatavista luopumista GfW:n hyväksi.
- (56) Sama kantelija toimitti myös kirjeen, jonka hän oli saanut Kaiserslauternin syyttäjänvirastosta (talousrikoksia käsittelevä keskusvirasto) vastauksena sinne lähettämäänsä kirjeeseen. Kaiserslauternin syyttäjänvirastosta saadussa kirjeessä tehdään yhteenveto kantelijalta lehtiartikkelien ja lausuntojen muodossa saaduista tiedoista. Kirjeessä ilmoitetaan kantelijalle, että syyttäjänviraston saamien tietojen perusteella ei ole syytä aloittaa rikostutkintamenettelyä (strafrechtliches Ermittlungsverfahren einzuleiten).

IV. ASIANOMAISTEN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET

- (57) Komissiolle ei esitetty muodollisten tutkintamenettelyjen yhteydessä mitään huomautuksia.
- (58) Kantelijalta ensimmäisen menettelyn aloittamisen jälkeen toistuvasti saadut kirjeet eivät sisältäneet mitään uusia seikkoja tai perusteluita.

V. SAKSAN HUOMAUTUKSET

V.1 Tukiosuus lainan myöntämishetkellä

- (59) Saksa on toimittanut kattavat tiedot WAK:n GfW:lle myöntämän lainan ehdoista. Nämä tiedot on sisällytetty II jaksossa olevaan toimenpiteen kuvaukseen.
- (60) Saksa myöntää huomautuksissaan, että WAK:n GfW:lle myöntämästä lainasta peritty korko oli markkinakorkoa alhaisempi. Saksa myöntää, että markkinakoron ja perityn koron välinen ero on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea GfW:lle.
- (61) Lisäksi Saksa toimitti todisteita siitä, että GfW asetettiin selvitystilaan ja lakkautettiin 1 päivästä kesäkuuta 2005.

Jäljellä olevilta liiketoiminta-aloilta jääneet varastot myytiin kokonaisuudessaan. Koko tuotto käytettiin lyhennyksiin WAK:lle. Ostajan (yksityishenkilö) kanssa sovittiin, että 31 päivänä joulukuuta 2004 laaditun omaisuusluettelon mukainen jäljellä olevan varaston arvo siirrettiin WAK:lle vuoden 2005 lopussa. Kyseinen arvo olisi 79 579,79 euron suuruinen alkuperäinen hankinta-arvo. GfW poistettiin kaupparekisteristä vuoden 2006 aikana. Sillä ei ole oikeudellista seuraajaa, eikä olemassa ole mitään oikeushenkilöä, jolta tuki voitaisiin periä takaisin. Saksa toteaa, että näin ollen tuen takaisinperiminen ei ole oikeuskäytännön⁽¹⁰⁾ mukaan mahdollista.

- (62) Saksa vakuuttaa että yksinkertainen, laajennettu tai jatkettu omistuksenpidätys, jonka GfW myönsi viinitiloille ja kauppiaille puristemehun myynnin yhteydessä, oli tavanomaisen liiketoimintakäytännön mukaista. Saksa vakuuttaa myös, että kiinnitetyn omaisuuden hyväksyminen vakuudeksi omistuksenpidätyksestä huolimatta, kuten WAK toimi GfW:lle myönnetyn lainan tapauksessa, on myös tavanomaisen liiketoimintakäytännön mukaista.
- (63) Lisäksi Saksa toteaa, että GfW:n syksyllä 1999 suorittama puristemehun osto tehtiin markkinahintaan, sillä 60 prosenttia ostetusta puristemehusta oli korkealaatuista puristemehua (vähintään 60 Öchsle-astetta) eikä tavallisen pöytäviinin valmistukseen tarkoitettua puristemehua, kuten menettelyä aloitettaessa oletettiin. Saksan mukaan kuohuviinin tuotannon edellyttämät laatuvaatimukset (vähintään 60 Öchsle-astetta) ovat korkeammat kuin pöytäviiniä koskevat vaatimukset (vähintään 44 Öchsle-astetta). Loput 40 prosenttia puristemehusta oli tavallisen pöytäviinin valmistukseen tarkoitettua puristemehua, joka ostettiin esitislaukseen liittyvien kannattavien ehtojen hyödyntämiseksi.
- (64) Saksa korostaa huomautuksissaan, että GfW:n markkinointisuunnitelma 60 prosentin osalta varastosta oli hankkia suuria määriä korkealaatuista rypäleä puristemehua, joka jalostettaisiin tasalaatuisiksi eriksi kuohuviinin tuotantoon tarkoitettua raakaviiniä (Sektgrundwein) noudattaen viininvalmistamoiden tasalaatuisuus- ja laatuvaatimuksia. Kuohuviinin tuotantoon tarkoitettua raakaviinin on sisällettävä vähän rikkidioksidia ja runsaasti hedelmähappoja. Tämä oli mahdollista ainoastaan siten, että puristemehu ostettiin syksyn myyntijaksolla ja GfW valmisti rypälemehun itse raakaviiniksi.
- (65) Saksan esittämien tietojen mukaan perushinta, joka kuohuviinin tuotantoon tarkoitettua raakaviinin markkinoilla maksettiin yhdestä litrasta 60 Öchsle-asteen puristemehua, oli 0,312 euroa litralta. Kutakin ylimääräistä Öchsle-astetta kohden (enintään 80 Öchsle-asteeseen saakka) maksettiin lisää 0,005 euroa litralta. Viinitiloille ja kauppiaille näiden korkealaatuisesta puristemehusta (60 % ostetusta puristemehusta) suoritettu maksu noudatti tätä periaatetta.

⁽¹⁰⁾ Asia C-142/87, Belgia v. komissio (Tubemeuse), tuomio 21.3.1990, Kok., s. I-959.

(66) Tältä osin Saksa viittaa merkityksellisiin markkinoihin. Sen mielestä tavanomaisen pöytäviinin markkinahintaa ei voida ottaa vertailuarvoksi kyseiselle 60 prosentin osuudelle varastosta, koska GfW:n merkitykselliset markkinat eivät ole tavanomaisen pöytäviinin markkinat vaan kuohuviinin tuotantoon käytettävän korkealaatuisen raakaviinin markkinat. Saksa viittaa myös kysynnän korvattavuuden teoriaan, jossa korostetaan, että kahdella tuotteella ei käydä kauppaa samoilla markkinoilla, ellei yhtä tuotetta voida korvata toisella, vaikka toisen tuotteen hinta muuttuisi. Tässä tapauksessa puristemehua ja kuohuviinin tuotantoon tarkoitettua raakaviiniä koskevat erityisvaatimukset saavat aikaan sen, ettei kyseisiä tuotteita voida korvata tavanomaisen pöytäviinin valmistukseen käytettävällä puristemehulla tai pöytäviinillä, vaikka pöytäviinin hinta laskisi merkittävästi. Pöytäviinin hinnan lasku ei siis vaikuta kuohuviinin tuotantoon tarkoitettujen puristemehun hintaan, koska kyseiset tuotteet eivät ole korvattavissa keskenään.

(67) Saksan viininviljelijöiden yhdistyksen (Deutsche Weinbauverband) kaudelta 1998–2001 olevien tuontitilastojen mukaan tuontivalkoviinistä, joka soveltui korkea laatunsa ansiosta kuohuviinin tuotantoon, maksettu markkinahinta oli 0,38 euroa litraa. Tämä hinta on huomattavasti korkeampi kuin pöytäviinin osalta mainittu 0,26 euroa litralta. Saksa päätyy huomautuksissaan siihen, että maassa on kahdet erilliset markkinat, toiset tavalliselle pöytäviinille ja pöytäviinin valmistukseen tarkoitettulle puristemehulle ja toiset kuohuviinin tuotantoon käytettävälle korkealaatuiselle raakaviinille ja korkealaatuiselle puristemehulle.

(68) Saksan mukaan tästä voidaan päätellä, että sellaisen viinin merkitykselliset markkinat, jota ei toimiteta tislattavaksi, ovat kuohuviinin tuotantoon tarkoitettujen korkealaatuisen raakaviinin markkinat, joilla voidaan saavuttaa paljon korkeammat hinnat (0,38 euroa litralta) kuin tavanomaisen pöytäviinin markkinoilla (0,26 euroa litralta). Tästä syystä Saksa päätelee, että GfW:n puristemehusta maksama hinta oli merkityksellisten markkinoiden markkinahinnan mukainen ja sisälsi tavanomaisen voittomarginaalin.

(69) Lisäksi GfW suunnitteli osallistuvansa EU:n varastointi- ja tislausohjelmiin (GfW oli jo aiemmin tarjonnut tällaisia palveluja viininviljelijöille). Varastointiohjelmassa maksettiin 0,06 euroa litralta 20 prosentille varastoista, jotka olisi myöhemmin myytävä kuohuviinin tuotantoon tarkoitettuna raakaviininä. Tislausohjelmassa maksettiin 0,50–0,55 euroa litralta 40 prosentille tislaukseen toimitettavasta varastosta.

(70) Saksan näkemyksen mukaan kyseisistä toimista oli mahdollista saada voittoa silloin, kun WAK myönsi lainan GfW:lle. Toisaalta GfW aikoi käyttää 40 prosenttia puristemehuhankinnoista esitislaukseen joulukuussa 1999. Tislauhintaa oli huomattavasti ostohintaa korkeampi (0,50–0,55 euroa litralta). Toisaalta kuohuviinin tuottajien ennakoitiin maksavan suhteellisen hyviä hintoja (0,36–0,41 euroa litralta) suurista eristä tasa- ja takuulaatuista raakaviiniä. Saksa päätelee, että GfW olisi voinut saada myyntituottona keskimäärin 0,44–0,46 euroa litralta eli huomattavasti yli viinitiloille ja kauppiaille maksetun 0,38 euron litrahinnan.

(71) Suunnittelu perustui seuraaviin tavoitehintoja koskeviin oletuksiin:

	Määrä	Litrahinta (euroa)
Tislaus	40 %	0,50–0,55
EU:n tuki viinin/rypälemehun varastointiin (1 vuosi): 0,06 euroa/litra ja myöhempi myynti kuohuviinin tuotantoon tarkoitettuna raakaviininä	20 %	0,435
Myynti kuohuviinin tuotantoon tarkoitettuna raakaviininä	40 %	0,375

(72) Näiden oletusten perusteella myyntihinnan odotettiin olevan keskimäärin 0,44–0,46 euroa litralta.

(73) Edellä esitetyt myyntiennusteet johtivat seuraavaan tuottolaskelmaan:

	Litrahinta (euroa)
Ostohinta ja jalostus	0,37–0,38
Tulot kuohuviinin tuotantoon tarkoitettuna raakaviininä myynnistä, tislauksesta, varastointituista	0,44–0,46
Odotettavissa oleva voitto	0,06–0,09

(74) Noin 44 miljoonan litran kokonaismäärän perusteella odotettiin, että kokonaisvoitto sijoittuisi 2,64 ja 3,96 miljoonan euron välille.

(75) Saksa huomauttaa myös, että pöytäviinin markkinahinta, jonka Euroopan komissio mainitsi menettelyn aloittamista koskeissa päätöksissään (0,26 euroa litralta), on alhaisin pöytäviinin hintanoteeraus marraskuulta 1999. Normaalihintaa marraskuulta 1999 on 0,26–0,56 euroa litralta oleva pöytäviinin markkinahinta. Tämä kattoi myös koko vuoden 1999. Vuoden 2000 markkinahinta vaihteli 0,20 eurosta 0,41 euroon litralta. Lisäksi Saksa korosti, että GfW:n ostamasta puristemehusta 60 prosenttia oli keskimäärin 81 Öchsle-asteista, joka on paljon enemmän kuin pöytäviiniltä vaadittu 44 astetta, ja tämä luonnollisesti vaikutti GfW:n puristemehusta maksamaan hintaan.

V.2 Tukiosuus saatavien etuoikeudeltaan huononpaan asemaan asettamisen ja saatavista luopumisen hetkellä

(76) Saksan mukaan GfW:n todettiin marraskuussa 2000 laaditun välitilityksen jälkeen joutuvan maksukyvyttömyysmenettelyyn. GfW:llä oli tuolloin noin 6 miljoonan euron

tilivaje, joka vahvistettiin laadittaessa vuoden 2000 tilinpäätöstä. Vaje johtui siitä, että GfW:n omistuksessa edelleen olevan varaston arvo oli laskenut markkinahintojen romahdettua, mikä tarkoitti, että GfW ei pystyisi myymään varastoaan kuin hintaan, joka on aluksi arvioitua alempi.

- (77) Saksan toimittamien tietojen mukaan WAK:lla oli 31 päivänä lokakuuta 2000 vielä noin 10 miljoonan euron saatavat GfW:ltä. Vakuutena WAK:lla oli GfW:n kiinnitetty omaisuus, joka oli tuolloin arvoltaan 5,7 miljoonaa euroa. Viinitilat ja kauppiaat sovelsivat siihen (yksinkertaisia, laajennettuja tai jatkettuja) omistuksenpidätyksiä, jotka Saksan lain mukaan antaisivat viinitiloille ja kauppiaille etuoikeuden maksukyvyttömyyden tapauksessa. Saksan mukaan GfW:n olisi siis maksukyvyttömyysmenettelyn tapauksessa suoritettava viinitiloille ja kauppiaille noin 3,5 miljoonan euron suuruisen maksu ennen kuin maksuja voitaisiin suorittaa muille velkojille.
- (78) Välittömät toimet olivat tarpeen, jotta tilivaje saataisiin korjattua ajoissa ja voitaisiin välttää maksukyvyttömyysmenettelyjen aloittaminen Saksan osakeyhtiölain alkuperäisen version 64 §:n ja maksukyvyttömyyslain 19 §:n mukaisesti.
- (79) Saksa huomauttaa, että pääasiallisen velkojan ominaisuudessa WAK:lla, jonka vakuudet olivat heikommat, oli huomattava intressi välttää uhkaava maksukyvyttömyys. Sen vuoksi se yritti saada viinitilat ja kauppiaat luopumaan osasta saataviaan ja sopi GfW:n kanssa 4 päivänä joulukuuta 2000 seuraavaa:
- vajetta vastaava osa saatavista asetetaan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan sen jälkeen, kun viinitilat ja kauppiaat ovat suostuneet luopumaan 90 prosentin osuudesta jäljellä olevia saataviaan,
 - luovutaan, mutta vain tarvittaessa, siitä määrästä saatavia, joka oli sovittu asetettavan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan.
- (80) Vaikka neuvottelut alkoivat menestyksekkäästi valtaosan viinitiloista ja kauppiaista suostuttua luopumaan saatavistaan, ne eivät lopulta kuitenkaan tuoneet GfW:lle toivotua tulosta, mikä johtui eräiden viinitilojen ja kauppiaiden sekä näiden lakimiesten yhdenmukaistetusta toiminnasta. Viinitilat ja kauppiaat eivät olleet halukkaita luopumaan saatavistaan, koska ne olivat laajennettun tai jatkettun omistuksenpidätyksen seurauksena saaneet vakuuksiin liittyvän etuoikeusaseman, joten ne jättivät kanteluja.

Nämä kantelut käsiteltiin tuomioistuimessa, joka ehdotti sovintosopimuksia. Sovintosopimusten mukaan GfW:n olisi maksettava 70 prosenttia jäljellä olevista saatavista, ja 30 prosentin osalta niistä olisi luovuttava. Tuomioistuin päätti myös, että GfW:n olisi maksettava tuomioistuin- ja kauppiaiden jäljellä olevista saatavistaan 90-prosenttisesti. Monet viinitilat ja kauppiaat ilmoittivat nyt myös, että ne vaatisivat jäljellä olevan 20 prosentin maksusuuden 100-prosenttista takaisinmaksua. Se, että 2 700 viinitilasta ja kauppiasta 1 700 oli jo ilmoittanut olevansa valmis luopumaan osasta saataviaan, ei ollut enää merkityksellistä, sillä Saksan maksukyvyttömyyslain 305a §:ssä säädetään, että tuomioistuimen ulkopuolinen sovintoratkaisu (außergerichtliche Einigung) maksukyvyttömyysmenettelyjen välttämiseksi epäonnistuu, jos yksikin velkoja päättää hakea täytäntöönpanoa sen jälkeen, kun tuomioistuimen ulkopuolista sovintoratkaisua koskevat neuvottelut on aloitettu.

- (81) Sen vuoksi WAK sopi 21 päivänä helmikuuta 2001 GfW:n kanssa kattavansa vuotta 2000 koskevan vajeen kokonaisuudessaan luopumalla 5 005 441,60 eurosta saataviaan, ja että velan loppusummasta ei perittäisi lainkaan korkoa ajalta 1.1.2001–31.12.2001 ja että viinitilojen ja kauppiaiden saatavat maksettaisiin takaisin kokonaisuudessaan. Paremmassa etuoikeusasemassa olevien saatavien vakuus oli taattu. GfW:n vaje saatiin korjattua, maksukyvyttömyysmenettelyt vältettiin ja GfW pystyi jatkamaan toimintaansa.
- (82) Saksa väittää, että sekä saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan että niistä luopuminen noudattavat yksityisen velkojan testiä. Tämän väitteensä tueksi Saksa viittaa asian kannalta merkitykselliseen oikeuskäytäntöön.
- (83) Tosiasiallisesti takaisin perityn määrän lisäämiseksi voidaan vaatia, että osasta vaatimuksia luovutaan⁽¹¹⁾. Yksityinen velkoja toimisi tällä tavoin minimoidakseen tappionsa. Jos saatavilla ei olisi riittäviä vakuuksia, takaisinmaksun lykkäämiseen suostuminen lisäisi takaisinmaksun mahdollisuuksia tappioita, koska velallisella olisi mahdollisuus selvittää kriisistä ja korjata tilanteensa⁽¹²⁾. Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin torjuu HAMSA-tuomiossa komission aiemman käytännön, jonka mukaan yksityisten ja julkisten velkojien edellytetään luopuvan yhtäläisestä osuudesta saatavia suhteessa näiden velkaosuuksiin. Sen sijaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että yksityisen velkojan testiä voidaan soveltaa myös, kun niiden summien välillä, joista eri velkojat ovat luopuneet, on epäsuhta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa, että määrävänä seikkana on se, onko velkoja kiinteistöpannittelvelkoja, etuoikeutettu vai tavallinen velkoja, toisin sanoen eri velkojille annettujen vakuuksien asema. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että julkinen velkoja

⁽¹¹⁾ Asia C-342/96, Espanja v. komissio, tuomio 29.4.1999, Kok., s. I-2459.

⁽¹²⁾ Asia C-525/96, Espanja v. Lenzing, tuomio 22.11.2007, Kok., s. I-9947.

toimii kuten yksityinen velkoja, kun tämä päättää luopua osasta saataviaan laadittuaan laajan ja kohtuullisen arvion mahdollisesti takaisin maksettavasta määrästä, selvitystilaan asettamisen riskistä ja mahdollisuudesta palauttaa yrityksen kannattavuus⁽¹³⁾. Saksa viittaa myös komission Huta Cynku -asiassa tekemään päätökseen, jonka mukaan ei voida puhua hyödystä eikä myöskään valtiontuesta silloin, kun rakenneuudistus tuottaisi velkojille suuremman hyödyn kuin yrityksen asettaminen selvitystilaan⁽¹⁴⁾.

- (84) Saksa väittää tämän perusteella, että kun otetaan huomioon WAK:n asema pääasiallisena velkojana, jonka vakuudet olivat heikommät kuin viinitiloilla ja kauppiailta, saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan kuin niistä luopuminen noudattivat yksityisen velkojan testiä eivätkä olleet valtiontukea. WAK olisi maksukyvyttömyysmenettelyssä menettänyt vähintään saman ja todennäköisimmin huomattavasti suuremman määrän jäljellä olevia saataviaan.
- (85) Vain GfW:n maksukyvyttömyyden välttämisen sekä viinitilojen ja kauppiaiden jäljellä olevien saatavien maksamisen ansiosta WAK:lla oli täydet vakuusoikeudet jäljellä olevaan varastoon ja WAK pystyi turvaamaan jäljellä olevien saatavien paremman takaisinmaksun kuin mikä olisi toteutunut maksukyvyttömyyden tapauksessa.
- (86) Ennakoarvioinnin näkökulmasta WAK:n toiminta oli Saksan mukaan moitteetonta, varsinkin koska se onnistui turvaamaan paremman takaisinmaksun muunnettuaan heikot vakuutensa ensisijaiseksi vakuusoikeudeksi ja vältti GfW:tä uhkaavan maksukyvyttömyyden. Saksan mukaan mikä tahansa yksityinen pankki olisi toiminut vastaavassa tilanteessa samoin.
- (87) GfW:n tilien ennakoarvioinnissa oli Saksan viranomaisen mukaan arvioitu, että jos GfW olisi jatkanut toimintaansa, WAK:lle olisi saatettu maksaa takaisin 5 112 918,81 euroa. Toisaalta jos GfW olisi joutunut maksukyvyttömyysmenettelyyn, WAK:lle olisi voitu maksaa takaisin vain korkeintaan 2,4 miljoonaa euroa. Tämä erotus on vähintään 2,7 miljoonaa euroa.
- (88) Tämä seikka vahvistetaan riippumattoman tilintarkastajan⁽¹⁵⁾ 3 päivänä helmikuuta 2003 laatimassa WAK:n

tilaamassa raportissa, joka toimitettiin Saksan viranomaisille. Raportissa päädyttiin siihen, että WAK:n oli taloudelliselta kannalta järkevää asettaa saatavansa etuoikeudeltaan huonompaan asemaan, luopua osasta saataviaan edellä mainitun määrän osalta ja luopua tulevista korkomaksuista. Saksa esitti tälle johtopäätökselle perustelut, jotka ovat seuraavat:

- Ellei WAK olisi asettanut saataviaan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja luopunut niistä sekä korkomaksuista, GfW:n olisi pitänyt hakea maksukyvyttömyystilaan asettamista, jolloin GfW:n toiminta olisi lopetettu. WAK:n saatavat olisi pitänyt maksaa GfW:n varastojen myynnillä.
- Jos GfW:n toiminta olisi lopetettu, sen varastojen arvo olisi laskenut. Varastojen myynnistä saatava tosiasiallinen tuotto olisi ollut vain noin 50–70 prosenttia kirjanpitoarvosta. Näin ollen tuotto olisi vakuusoikeudet huomioon ottaen ollut 1,84–2,4 miljoonaa euroa.
- Maksukyvyttömyysmenettelyt tulevat kalliiksi.
- Saksan maksukyvyttömyyslaissa ("InsO") säädetään oikeudesta erottaa omistuksenpidätyksellä varustetut tuotteet; tämä määräytyy kuitenkin sen mukaan, päättääkö selvittäjä valita sopimuksen täytäntöönpanon vai omaisuuden pitämisen erillään (InsO:n 103 kohta). Omaisuuden pitäminen erillään on mahdollista vain, jos selvittäjä kieltäytyy panemasta sopimusta täytäntöön, jolloin velkoja voi vetäytyä sopimuksesta ja vaatia omaisuuden erottamista. Tällöin velkoja on oikeutettu korvaukseen sopimuksen laiminlyönnin johdosta. Etumaksut voidaan vähentää. Vastineeksi GfW voi vaatia jo suoritettujen maksujen palautusta, ja ne voidaan huomioida sopimuksen laiminlyönnistä maksettavassa korvauksessa.
- GfW:n oli oikeudellisesti mahdollista välttää maksukyvyttömyysmenettelyt sen jälkeen, kun WAK oli asettanut osan saatavistaan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan. Kun WAK oli luopunut osasta saataviaan ja korkomaksujaan, sen jäljellä olevat saatavat olivat 5,15 miljoonaa euroa, jonka se saattoi olettaa saavansa takaisin sen ansiosta, että GfW pystyi jatkamaan toimintaansa.
- Lisäksi todetaan, että jos maksukyvyttömyysmenettelyt olisi aloitettu, GfW olisi maksukyvyttömyyssäännösten mukaisesti voinut kiistää WAK:lle 1 päivän marraskuuta ja 31 päivän joulukuuta 2000 välillä suorittamansa, 1 440 476,92 euron suuruiset lainalennykset. Tällöin WAK olisi joutunut maksamaan kyseisen summan takaisin.

⁽¹³⁾ Asia T-152/99, HAMA v. komissio, tuomio 11.7.2002, Kok., s. II-3049.

⁽¹⁴⁾ Komission päätös, tehty 25 päivänä syyskuuta 2007, valtiontuesta C 32/06 (ex N 179/06), jonka Puola on myöntänyt Huta Cynku Miasteczko Śląskie SA -nimiselle yritykselle.

⁽¹⁵⁾ Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Falk & Co. GmbH.

- (89) Saksa korostaa, että jälkiarvioinnin perusteella saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja niistä luopuminen oli taloudelliselta kannalta järkevämpää, sillä GfW:n maksukyvyttömyyden välttämiseksi suoritettujen lyhennykset olivat 4 670 517,65 euroa. Tämä on suurempi summa kuin ne 2,4 miljoonaa euroa, jotka olisi enimmillään voitu turvata maksukyvyttömyysmenettelyllä.
- (90) Saksa toteaa lopuksi, että koska saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja niistä luopuminen noudattivat yksityisen velkojan testiä, kyseiset WAK:n toteuttamat toimenpiteet eivät olleet viinitiloille ja kauppiaille myönnettyä tukea.

VI. TUEN ARVIOINTI

VI.1 Yhteinen markkinajärjestely

- (91) Ennen kuin viinialan yhteisestä markkinajärjestelystä 29 päivänä huhtikuuta 2008 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 479/2008⁽¹⁶⁾ tuli voimaan, viininviljelyä ja -valmistusta säädeltiin asetuksella (EY) N:o 1493/1999. Asetuksen (EY) N:o 1493/1999 71 artiklan mukaan EY:n perustamissopimuksen 87, 88 ja 89 artiklaa (nykyisin SEUT-sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklaa) sovelletaan tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tuotantoon ja kauppaan. Viininviljelyä ja valmistusta säädeltiin ennen 31 päivää heinäkuuta 2000 asetuksella (ETY) N:o 822/87. Asetuksen (ETY) N:o 822/87 76 artiklan mukaan EY:n perustamissopimuksen 92, 93 ja 94 artiklaa (nykyisin SEUT-sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklaa) sovelletaan asetuksen 1 artiklassa lueteltujen tuotteiden tuotantoon ja kauppaan. Sen vuoksi nyt kyseessä olevat toimenpiteet on tutkittava valtiontukia koskevien sääntöjen valossa.

VI.2 Onko kyse SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta valtiontuesta?

- (92) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (93) WAK on julkisoikeudellinen yhteisö, jota rahoitetaan osaksi Rheinland-Pfalzin osavaltion varoilla ja osaksi veroluonteisilla maksuilla. Toimenpide rahoitetaan näin olleen valtion varoista.
- (94) Yritykselle myönnetty tuki näyttää vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, jos kyseinen yritys toimii markkinoilla, joilla käydään unionin sisäistä kauppaa⁽¹⁷⁾.

Maataloustuotteilla käytävä unionin sisäinen kauppa on merkittävää. Kyseinen tuki on siis omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan⁽¹⁸⁾.

- (95) Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että ratkaistaessa, onko jokin valtion toimenpide SEUT-sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, on tarpeen selvittää myös, saako tuensajaajiryitys sellaista taloudellista etua, jota se ei olisi saanut tavanomaisten markkinoilla sovellettavien ehtojen mukaan⁽¹⁹⁾, ja/tai vapauttaako toimenpide yrityksen sellaisista kustannuksista, jotka olisivat muuten kuluttaneet sen varoja⁽²⁰⁾. Tämä riittäisi osoittamaan mahdolliset kilpailun vääristymät⁽²¹⁾.

VI.2.1 Onko kyse Gesellschaft für Weinabsatz -yhtiölle (GfW) myönnetystä tuesta?

VI.2.1.a WAK:n myöntämä laina

- (96) WAK myönsi 15 302 696,25 euron lainan syksyllä 1999. GfW:ltä perittiin laina-ajalla korkoa 3,28–5,25 prosenttia. Riskipreemiota ei veloitettu. Saksan viitekorko oli kyseisellä ajanjaksolla 5,23–6,33 prosenttia.
- (97) Saksa on komission kanssa samaa mieltä siitä, että lainaa ei myönnetty markkinaehdoin. Jos laina olisi myönnetty markkinaehdoin, siitä olisi peritty korkeampi peruskorko, johon olisi lisätty riskipremio ottaen huomioon lainan vakuuden tarjoama alhainen turva.

- (98) Yhteenvedona voidaan todeta, että GfW:lle myönnetty laina sisälsi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukiosuuden, sillä GfW sai sellaista taloudellista etua, jota se ei olisi saanut tavanomaisten markkinoilla sovellettavien ehtojen mukaan. Tukiosuudeksi lasketaan perityn koron ja sellaisen viitekoron välinen erotus, johon on lisätty asianmukainen riskipremio.

(99) Tuen mahdollinen siirtyminen oikeudellisille seuraajille

⁽¹⁸⁾ Saksan osuus yhteisön sisäisessä viinin kaupassa vuonna 1999 oli 10 364 600 litraa tuonnin ja 1 881 900 litraa viennin osalta. Tietoja ei ole käytettävissä Rheinland-Pfalzin osalta (lähde: liittovaltion tilastotoimisto).

⁽¹⁹⁾ Asia C-39/94, SFEI ym., tuomio 11.7.1996, Kok., s. I-3547, 60 kohta.

⁽²⁰⁾ Asia C-301/87, Ranska v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok., s. I-307, 41 kohta.

⁽²¹⁾ Asia C-730/79, Philip Morris v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok., s. 2671.

⁽¹⁶⁾ EUVL L 148, 6.6.2008, s. 1.

⁽¹⁷⁾ Ks. erityisesti asia C-102/87, Ranska v. komissio, tuomio 13.7.1988, Kok., s. 4067.

(100) Saksan mukaan GfW asetettiin selvitystilaan ja lakkautettiin 1 päivästä kesäkuuta 2005. Jäljellä olevilta liiketoiminta-aloilta jääneet varastot myytiin kokonaisuudessaan. Koko tuotto käytettiin lyhennyksiin WAK:lle. Ostajan (yksityishenkilö) kanssa sovittiin, että 31 päivänä joulukuuta 2004 laaditun omaisuusluettelon mukainen jäljellä olevan varaston arvo siirrettäisiin WAK:lle vuoden 2005 lopussa. Kyseinen arvo olisi 79 579,79 euron suuruinen alkuperäinen hankinta-arvo. GfW poistettiin kaupparekisteristä vuoden 2006 aikana. Sillä ei ole oikeudellista seuraajaa, eikä olemassa ole mitään oikeushenkilöä, jolta tuki voitaisiin periä takaisin. Saksa toteaa, että näin ollen tuen takaisinperiminen ei ole oikeuskäytännön⁽²²⁾ mukaan mahdollista.

(101) Koska GfW:n jäljellä oleva omaisuus myytiin, ostaja olisi mahdollisesti voinut hyötyä GfW:lle myönnetystä tuesta. Koska ostaja kuitenkin maksoi alkuperäisen hankintahinnan ja markkinat olivat edellisvuosien aikana romahtaneet, on selvää, että ostajan maksama hinta vastasi vähintäänkin markkinahintoja. Sen vuoksi komissio päätelee, ettei GfW:n jäljellä olevan varaston ostajalle siirtynyt mitään tukea. Samanaikaisesti GfW lakkasi olemasta olemassa, joten tukea ei voida periä takaisin.

VI.2.1.b. WAK:n toteuttama saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja niistä luopuminen

(102) Saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan sekä saatavista ja korkomaksuista luopuminen rahoitettiin WAK:n omista varoista ja WAK:n ottamalla lainalla, minkä vuoksi ne on katsottava rahoitetuiksi valtion varoista.

(103) Sen selvittämiseksi, onko saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan sekä saatavista ja korkomaksuista luopuminen SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, on tarpeen selvittää, saiko GfW sellaista taloudellista etua, jota se ei olisi saanut tavanomaisten markkinaehtojen mukaan, ja/tai vapauttiko toimenpide GfW:n sellaisista kustannuksista, jotka olisivat muuten kuluttaneet sen varoja. Tämä arviointi on tehtävä soveltaen yksityisen velkojan testiä. Yksityisen velkojan testillä arvioidaan, olisiko tai onko yksityinen velkoja toiminut vastaavissa markkinaolosuhteissa samalla tavoin kuin julkinen velkoja.

(104) Tosiasiallisesti takaisin perityn määrän lisäämiseksi voidaan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti vaatia, että osasta vaatimuksia luovutaan. Yksityinen velkoja toimisi tällä tavoin minimoidakseen tappionsa⁽²³⁾. Jos saatavilla ei olisi riittäviä vakuuksia, takaisinmaksun lykkäämiseen suostuminen lisäisi takaisinmaksun mahdollisuuksia tappioita, koska velalliselä olisi mahdollisuus selvittää kriisistä ja korjata tilanteensa⁽²⁴⁾.

(105) Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin torjuu antamassaan HAMSA-tuomiossa⁽²⁵⁾ komission aiemman käytännön, jonka mukaan yksityisten ja julkisten velkojen edellytetään luopuvan yhtäläisestä osuudesta saatavia suhteessa näiden velkaosuuksiin. Sen sijaan yhteisöjen tuomioistuin totesi, että yksityisen velkojan testiä voidaan soveltaa myös, kun niiden summien välillä, joista eri velkojat ovat luopuneet, on epäsuhta. Tuomion 168 ja 169 kohdassa todetaan seuraavaa:

”(168) Kun yritys, jonka taloudellinen asema on huonontunut merkittävästi, ehdottaa velkojilleen sellaista sopimusta tai joukkoa sopimuksia, jotka koskevat sen velkojen järjestelyä, tilanteensa korjaamiseksi ja selvitystilaan asettamisen välttämiseksi, kunkin velkojan on tehtävä päätös yhtäältä sen summan osalta, jota sille tarjotaan ehdotetun sopimuksen pohjalta, ja toisaalta sen summan osalta, jonka se arvioi voivansa saada takaisin yrityksen mahdollisen selvitystilaan asettamisen jälkeen. Sen päätökseen vaikuttaa joukko tekijöitä, kuten se, onko se kiinteistöpanntivelkoja, etuoikeutettu vai tavallinen velkoja, sen hallussa mahdollisesti olevien vakuuksien luonne ja merkitys, sen tekemä arviointi yrityksen selviämismahdollisuuksista, ja se hyöty, jonka se saa, jos yritys asetetaan selvitystilaan. Jos esimerkiksi ilmenee, että siinä tapauksessa, että yritys asetetaan selvitystilaan, yrityksen varallisuuden realisoinnista saadaan riittävästi rahaa ainoastaan kiinnityksellä turvattujen saamisten ja etuoikeutettujen saamisten maksamiseen, tavallisilla saamisilla ei ole mitään arvoa. Tällaisessa tilanteessa se, että tavallinen velkoja luopuu merkittävistä osasta saamisiaan, ei merkitse todellista uhrausta.

(169) Tästä seuraa varsinkin, että silloin kun niitä tekijöitä, joiden perusteella velkoja päättää siitä, kuinka kiinnostava sille tarjottu mahdollisuus on, ei tunneta, pelkästään sen perusteella, että niiden summien välillä, joista eri velkojaryhmät ovat luopuneet, on ilmeinen epäsuhte, ei yksinään voida tehdä mitään johtopäätöksiä niistä syistä, joiden vuoksi kyseiset velkojaryhmät ovat päättäneet hyväksyä ehdotetut velkojen anteeksiannot.”

(106) Lisäksi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi HAMSA-asiassa⁽²⁶⁾, että julkinen velkoja toimii kuten yksityinen velkoja, kun tämä päättää luopua osasta saataviaan laadittuaan laajan ja kohtuullisen arvion mahdollisesti takaisin maksettavasta määrästä, selvitystilaan asettamisen riskistä ja mahdollisuudesta palauttaa yrityksen kannattavuus. Komissio päätti Huta Cynku -asiassa⁽²⁷⁾ tekemässään päätöksessä, ettei hyödystä eikä näin ollen valtiontuesta voida puhua silloin, kun rakenneuudistus tuottaisi velkojille suuremman hyödyn kuin yrityksen asettaminen selvitystilaan.

⁽²²⁾ Ks. alaviite 10.

⁽²³⁾ Ks. alaviite 11.

⁽²⁴⁾ Ks. alaviite 12.

⁽²⁵⁾ Ks. alaviite 13.

⁽²⁶⁾ Ks. alaviite 13.

⁽²⁷⁾ Ks. alaviite 14.

- (107) Arvioitaessa, olisiko tai onko yksityinen velkoja toiminut samalla tavoin kuin WAK, on edellä siteerattuun oikeuskäytäntöön viitaten tarpeen tarkastella, mitkä olivat WAK:n mahdollisuudet silloin kun todettiin, että GfW oli vaarassa joutua maksukyvyttömyysmenettelyyn, ja mitkä olisivat olleet niiden taloudelliset seuraukset. Seuraavaksi on tarpeen toteuttaa sama tarkastelu myös viinitilojen ja kauppiaiden osalta ja arvioida sen jälkeen, voidaanko WAK:n tilannetta verrata ja arvioida viinitilojen ja kauppiaiden toteuttamien toimien pohjalta.
- (108) WAK:lla oli kaksi mahdollisuutta, kun sille oli ilmoitettu GfW:tä uhkaavasta maksukyvyttömyydestä. Se saattoi joko hyväksyä maksukyvyttömyysmenettelyjen aloittamisen tai yrittää välttää ne tekemällä GfW:n kanssa sopimuksen, jonka ansiosta GfW voisi jatkaa toimintaansa. Saksan toimittamien ja riippumattoman tarkastajan laatimassa 3 päivänä helmikuuta 2003 päivätyssä raportissa vahvistettujen tietojen perusteella (ks. johdanto-osan 88 kappale) näihin kahteen päätökseen liittyvät taloudelliset seuraukset ovat Saksan mukaan seuraavanlaiset: Maksukyvyttömyysmenettelyjen tapauksessa WAK voisi ennakolta odottaa saavansa takaisin enimmillään noin 2,4 miljoonaa euroa saatavistaan. Jos WAK allekirjoittaisi GfW:n kanssa sopimuksen ja luopuisi osasta saataviaan, jolloin GfW voisi jatkaa toimintaansa, WAK voisi ennakolta odottaa saavansa takaisin noin 5,1 miljoonaa euroa saatavistaan. Erotus on siis 2,7 miljoonaa euroa sen vaihtoehdon hyväksi, että GfW:tä autetaan välttämään maksukyvyttömyysmenettelyt. Se seikka, suostuisivatko viinitilat ja kauppiat toimimaan samoin, vaikutti takaisinperittävien määrien laskentaan vain hieman eikä muuttanut näiden kahden vaihtoehdon vertailun tulosta.
- (109) Raportissa esitetty arvio maksukyvyttömyyden tapauksessa toteutuvasta 2,4 miljoonan euron takaisinperinnästä perustuu Saksan oletukseen siitä, että viinitilojen ja kauppiaiden 4,4 miljoonan euron saatavat olisi maksettava ennen WAK:n saatavia. Euroopan komission mukaan Saksan maksukyvyttömyyslaissa säädetään kuitenkin, että velat olisi ennen WAK:n velkoja maksettava takaisin vain niille viinitiloille ja kauppiaille, joihin sovelletaan jatkettua omistuksenpidätystä. Muut velat olisivat samassa asemassa WAK:n velan kanssa. Euroopan komission omista laskelmista käy kuitenkin ilmi, että vaikka kaikki WAK:n, viinitilojen ja kauppiaiden saatavat olisivat samassa asemassa, WAK voisi maksukyvyttömyyden tapauksessa odottaa saavansa takaisin enintään 4,7 miljoonaa euroa (laskelma perustuu siihen, että maksukyvyttömyyden tapauksessa takaisin maksettava kokonaismäärä olisi enintään 6,8 miljoonaa euroa ja että takaisinmaksut suoritettaisiin WAK:lle ja viinitiloille suhteessa siihen, mitä niille oltiin velkaa – 10 miljoonaa euroa WAK:lle ja 4,4 miljoonaa euroa viinitiloille ja kauppiaille). Näin ollen voidaan päätellä, että ennakolta parempi vaihtoehto WAK:n kannalta olisi auttaa GfW:tä välttämään maksukyvyttömyys.
- (110) Viinitilat ja kauppiat esittivät toisaalta hyvin erilaisen laskelman. Niille oli ensinnäkin jo suoritettu 80 prosenttia maksusta niiden toimittamien tuotteiden osalta. Toiseksi ne saisivat GfW:n esittämän tarjouksen mukaisesti vain 10 prosenttia siitä 20 prosentin osuudesta, jonka GfW oli niille vielä velkaa. Tosiasiassa tämä tarkoitti, että jos ne allekirjoittaisivat sopimuksen, ne saisivat sovitusta ostohinnasta enää vain 2 prosenttia. Tämä on varmuudella vähemmän, kuin ne voisivat odottaa saavansa maksukyvyttömyysmenettelyssä, riippumatta niiden vakuusasemasta (yksinkertainen, laajennettu vai jatkettu omistuksenpidätys). Keskimäärin ne saattoivat odottaa saavansa 48 prosenttia jäljellä olevista saatavistaan (2,1 miljoonaa euroa siitä 4,4 miljoonan euron summasta, joka niille oltiin velkaa). Sen vuoksi ei ole yllättävää, että osa viinitiloista ja kauppiaista hylkäsi GfW:n tarjouksen. Kolmanneksi viinitilojen ja kauppiaiden on täytynyt tietää, että WAK:n kannatti luopua osasta saataviaan ja välttää maksukyvyttömyysmenettelyt, vaikkeivät viinitilat ja kauppiat näin toimisikaan. Tässäkin tapauksessa viinitilat ja kauppiat saivat jäljellä olevista saatavistaan takaisin suuremman osuuden kuin tarjotut 10 prosenttia. Neljänneksi syyksi mainittakoon, että monet viinitiloista ja kauppiaista olivat jo haastaneet GfW:n oikeuteen ja oikeus oli ratkaissut asian niiden eduksi ja velvoittanut GfW:n maksamaan 80 prosenttia jäljellä olevista saatavista.
- (111) Voidaan todeta, että huolimatta siitä seikasta, että viinitilat, kauppiat ja WAK olivat kaikki GfW:n velkojia, WAK:n sekä viinitilojen kauppiaiden tekemät valinnat ja kyseisten valintojen tulokset olivat niin erilaiset, ettei niitä voida verrata keskenään. Se seikka, että viinitilat ja kauppiat päättivät olla luopumatta saatavistaan, ei saisi vaikuttaa kielteisesti analysoitaessa, oliko WAK:n toiminta yksityisen velkojan testin mukaista.
- (112) Verrattuaan WAK:n eri vaihtoehtoja toisiinsa komissio toteaa, että WAK:lle suotuisin vaihtoehto oli 4 päivänä joulukuuta 2000 ja 21 päivänä helmikuuta 2001 toteutettu saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja niistä luopuminen yhteensä 5 005 441,60 euron edestä sekä korkomaksuista luopuminen 31 päivästä joulukuuta 2000. Näin ollen tämä vaihtoehto täyttää yksityisen velkojan kriteerit. Saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja niistä luopuminen tulkitaan velan maksun lykkäämiseksi, joka on velkojalle edullisempi vaihtoehto kuin selvitystilaan asettaminen. Vakiintuneen oikeuskäytännön⁽²⁸⁾ mukaisesti julkiset velkojat vertaavat toisiinsa niille rakennuudistuksen yhteydessä ehdotettua osuutta saatavista ja sitä osuutta, jonka ne voisivat saada, jos yritys asetettaisiin selvitystilaan. Näin ollen GfW ei saanut sellaista etua, jota se

⁽²⁸⁾ Asia C-342/96, Espanja v. komissio, tuomio 29.4.1999, Kok., s. I-2459, 46 kohta; asia C-256/97, DMT, tuomio 29.6.1999, Kok., s. I-3913, 24 kohta; ja asia T-152/99, HANSA v. komissio, tuomio 11.7.2002, Kok., II-3049, 168 kohta.

ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa, joten WAK:n päätös asettaa osa saatavistaan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja luopua osasta niitä, ei johtanut GfW:lle myönnettyyn valtiontukeen.

- (113) Menettelyjä aloitettaessa esitettiin epäilyjä siitä, oliko WAK rajoittanut minimiin saatavansa, jotka se päätti asettaa etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja joista se päätti luopua. Saksan huomautuksista kävi kuitenkin ilmi, että WAK luopui siitä osasta saataviaan, joka oli tarpeen GfW:n vuotta 2000 koskevan vajeen kattamiseksi. Tämä oli Saksan maksukyvyttömyyslain mukaan välttämätöntä (ks. johdanto-osan 25 kappale), jotta maksukyvyttömyysmenettelyt voitiin välttää ja mahdollistaa GfW:n toiminnan jatkuminen. Ensimmäisessä GfW:n ja WAK:n välisessä sopimuksessa (allekirjoitettu 4 päivänä joulukuuta 2000) WAK sopii GfW:n kanssa GfW:n maksukyvyttömyyden välttämiseksi, että GfW:n vajetta vastaava määrä saatavia asetetaan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan sen jälkeen, kun viinitilat ja kauppiaat ovat suostuneet luopumaan 90 prosentin osuudesta jäljellä olevia saataviaan, ja että tarvittaessa WAK luopuu siitä määrästä saatavia, jonka se oli suostunut asettamaan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan (ks. johdanto-osan 79 ja 80 kappale). Se, että saatavista luopuminen oli aluksi oletettua suurempaa, johtui siitä, että huolimatta WAK:n ja GfW:n yrityksistä saada viinitilat ja kauppiaat osallistumaan GfW:n maksukyvyttömyyden välttämiseen (ks. Saksan huomautuksia koskeva johdanto-osan 79 ja 80 kappale), viinitilat ja kauppiaat päättivät olla luopumatta saatavistaan edellä johdanto-osan 110 kappaleessa mainituista syistä. Kuten johdanto-osan 108 kappaleessa todetaan, viinitilojen ja kauppiaiden päätös olla luopumatta mistään osasta jäljellä olevia saataviaan vaikutti vain vähän WAK:n taloudelliseen arvioon eikä muuttanut arvion tulosta, jonka mukaan WAK:n oli taloudellisesti kannattavampaa auttaa GfW:tä välttämään maksukyvyttömyysmenettelyt.

- (114) Sen vuoksi komissio päättelee, että WAK:n päätös, jonka mukaan se asetti osan saatavista etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja luopui osasta niitä, oli WAK:lle suotuisin vaihtoehto. Näin ollen se noudattaa yksityisen velkojan periaatetta, mistä syystä sen ei pidä katsoa olevan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua, GfW:lle myönnettyä valtiontukea.

VI.2.2 Onko kyse viinitiloille ja kauppiaille myönnetystä tuesta?

- (115) Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen ja myöhemmän laajentamisen yhteydessä esitettiin kysymyksiä viinitiloille ja kauppiaille mahdollisesti myönnetystä tuesta. GfW:n viinitiloille ja kauppiaille ostoaajankohtana myönnettyt vakuudet vaikuttivat ensinnäkin suhteellisen

vahvoilta, ja epäiltiin, olivatko myönnettyt vakuudet todella tavanomaisen liiketoimintakäytännön mukaisia. Toiseksi arvioitiin, että puristemehusta oli maksettu markkinahintaa korkeampi hinta. Kolmanneksi viinitilojen ja kauppiaiden GfW:tä uhanneen maksukyvyttömyyden yhteydessä tekemä päätös olla luopumatta saatavistaan asetettiin kyseenalaiseksi samoin kuin WAK:n päätös, jonka mukaan ne asettivat osan saatavistaan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja sen jälkeen luopuivat niistä, vaikka viinitilat ja kauppiaat kieltäytyivät luopumasta 90 prosentin osuudesta jäljellä olevia saataviaan (20 % varaston arvosta).

VI.2.2.a Puristemehun ostoaajankohtana myönnettyt vakuudet

- (116) Saksa on huomautuksissaan vakuuttanut, että eri viinitiloille ja kauppiaille puristemehun hankinnan yhteydessä myönnetty yksinkertainen, laajennettu tai jatkettu omistuksenpidätys oli todellakin tavanomaisen liiketoimintakäytännön mukaista. Tämä tarkoittaa, että vaikka omistuksenpidätys antoi erityisesti jatkettua omistuksenpidätyksen saaneille viinitiloille ja kauppiaille suhteellisen vahvat vakuudet, ne noudattivat tavanomaista liiketoimintakäytäntöä eivätkä olleet vahvempia, kuin mitä olisi seurannut yksityisen ostajan kanssa sovitusta järjestelyistä.
- (117) Komissio viittaa suosituksiin⁽²⁹⁾, jotka Trierissä sijaitseva Saksan viininvalmistamoiden ja viinin vähittäiskauppioiden liitto, Mainzissa sijaitseva Saksan viinikauppioiden liitto ja Bonnissa sijaitseva Saksan viininviljelijöiden yhdistys (Der Bundesverband der Deutschen Weinkellereien und des Weinfachhandels e.V., Trier, der Bundesverband der Deutschen Weinkommissionäre e.V., Mainz und der Deutsche Weinbauverband e.V., Bonn) ovat rekisteröineet Saksan kilpailuviranomaisten kanssa (Bundeskartellamt) kilpailunrajoituslain (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen)⁽³⁰⁾ 22 §:n 3 momentin 2 alamomentin mukaisesti. Suositusten ensimmäinen versio rekisteröitiin vuonna 1990 ja nykyinen versio vuonna 2005. Suosituksessa tehdään selväksi, että tapauksissa, joissa täyttää ostohintaa ei makseta tavaraa siirrettäessä, myyjän olisi pidettävä itsellään omistusoikeus, kunnes hinta on maksettu kokonaisuudessaan. Viinitiloille ja kauppiaille tässä tapauksessa myönnettyt vakuudet tarjosivat eritasoiset taakeet. Täydellinen maksuvarmuus oli vain niillä toimijoilla, joihin sovellettiin jatkettua omistuksenpidätystä. Tämä merkitsee, että viinitiloille ja kauppiaille myönnettyt

⁽²⁹⁾ http://www.doerr-weinkommission.de/fileadmin/user_upload/agb_doerr.pdf

⁽³⁰⁾ http://www.bundeskartellamt.de/wDeutsch/download/pdf/Merkblaetter/Merkblaetter_deutsch/Konditionenempfehlungen0509.pdf

vakuudet eivät keskimäärin olleet niin vahvat, kuin edellä mainituissa suosituksissa suositellaan. Sen vuoksi komissio hyväksyy suositusten ja tosiasiallisesti myönnettyjen vakuuksien perusteella Saksan vakuuttelut, että viinitiloille ja kauppiaille tässä tapauksessa annettujen vakuuksien myöntäminen on tavanomaisen liiketoiminnan mukaista ja että myönnettyt vakuudet eivät olleet kahden yksityisen toimijan välisessä tavanomaisessa sopimuksessa myönnettyjä vahvemmat eivätkä sen vuoksi ole SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

VI.2.2.b Puristemehun ostoajankohtana puristemehusta maksettu hinta

- (118) Menettelyjä aloitettaessa GfW:n ostamasta puristemehusta maksaman hinnan sanottiin olevan markkinahintaa korkeampi. Markkinahintana käytettiin pöytäviinin hintaa, ja viitehintana mainittu hinta oli 0,26 euroa litralta. Saksa oli toimittanut huomautuksissaan merkittäviä tietoja GfW:n liiketoimintastrategiasta. Tiedoista käy ilmi, että tavanomaisen pöytäviinin markkinat eivät ole merkitykselliset markkinat ja että GfW:n strategialla oli kolme tavoitetta. Ensimmäinen tavoite oli ostaa pöytäviinin valmistukseen tarkoitettua puristemehua, jolla oli tarkoitus osallistua EU:n tislausohjelmaan (40 % varastosta). Toinen tavoite oli ostaa korkealaatuista puristemehua, joka oli määrä myydä kuohuviinin tuotantoon käytettävän korkealaatuisten raakaviinin markkinoilla (60 % varastosta) Kolmantena tavoitteena oli osallistua EU:n varastointiohjelmaan 20 prosentin osuudella varastosta, ennen kuin se myytäisiin kuohuviinin tuotantoon. Arvioidessaan, kuuluvatko kaksi tuotetta samoille markkinoille, komissio viittaa merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta annettuun komission tiedonantoon⁽³¹⁾. Tiedonannon 7 kohdan mukaisesti merkityksellisiin tuotemarkkinoihin kuuluvat kaikki tuotteet ja/tai palvelut, joita kuluttaja pitää keskenään vaihdettavissa tai korvattavissa olevina niiden ominaisuuksien, hinnan ja käyttötarkoituksen vuoksi.
- (119) Selvää on, että sen puristemehun markkinat, joka ostettiin EU:n tislausohjelman hyödyntämiseksi, ovat tavanomaisen pöytäviinin markkinat. Merkityksellisen hinnan on kuitenkin oltava tislattavaksi toimitetusta viinistä maksettu hinta.
- (120) Kaikkien maatalousmarkkinoilla sovellettujen perinteisten interventioimenpiteiden tavoin viinin esitislauksen tärkeimpänä tavoitteena on asetuksen (ETY) N:o 822/87 38 artiklan mukaisesti poistaa ylitarjonta viinimarkkinoilta, ja sen vuoksi tästä vapaaehtoisesta tislauksesta oli maksettava riittävän korkea hinta, joka tarjosi tuottajille kannustimen toimittaa viini tislattavaksi. Neuvosto vahvisti tislaustoimenpiteen tosiasialliseksi vuosittaiseksi hinnaksi 65 prosenttia niin kutsusta ohjehinnasta.
- (121) Itse ohjehinnasta päätettiin neuvostossa vuosittain, ja hinta vahvistettiin nimenomaisesti markkinoiden tukemiseksi. Tästä syystä se oli luonnollisesti vahvistettava riittävän korkealle tasolle. Viinialan ohjehintojen vahvistamisesta viinivuodeksi 1999/2000 19 päivänä heinäkuuta 1999 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1676/1999⁽³²⁾ vahvistettiin eri viiniluokkien ohjehinnat. Luokan A II (Sylvaner- tai Müller-Thurgau-tyyppisistä viiniköynnöslajikkeista peräisin oleva pöytävalkoviini) hinnaksi vahvistettiin 82,81 euroa hehtolitralla ja luokan A III (Riesling-tyyppisistä viiniköynnöslajikkeista peräisin oleva pöytävalkoviini) hinnaksi 94,57 euroa hehtolitralla. Ostohintojen ja tukien sekä joidenkin muiden viinivuonna 1999/2000 interventioimenpiteisiin viinialalla sovellettävien määrien vahvistamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1681/1999⁽³³⁾ liitteen III mukaan tislauksesta maksettu täsmällinen määrä riippui tislaukseen toimitetun viinin alkoholipitoisuudesta, koska komissio ei laskenut esitislauksesta maksettavaa hintaa (65 % ohjehinnasta) kyseisenä vuonna hehtolitralta kohden vaan hehtolitrin alkoholipitoisuuden mukaan.
- (122) Komission tärkein tehtävä viinin tislauksen suhteen oli arvioida todellinen markkinatilanne ja vahvistaa sen mukaisesti esitislaukseen hyväksytyt määrät kunakin vuonna kaikissa jäsenvaltioissa. Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 822/87 38 artiklassa tarkoitettua esitislauksen käyttöön ottamisesta markkinointivuodeksi 1999/2000 5 päivänä marraskuuta 1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2367/1999⁽³⁴⁾ mukaan Saksan markkinoille jaettu määrä viinivuonna 1999/2000 oli 148 000 hehtolitralta. Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 822/87 38 artiklassa tarkoitettua esitislauksen käyttöön ottamisesta markkinointivuodeksi 1999/2000 annetun asetuksen (EY) N:o 2367/1999 muuttamisesta 14 päivänä maaliskuuta 2000 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 546/2000⁽³⁵⁾ tämä määrä nostettiin 468 000 hehtolitralta. Asetuksella (EY) N:o 2367/1999 tislattavaksi toimitetun viinin määrä rajoitettiin 40 prosenttiin tuotannosta. Komission tietojen mukaan Saksan tuottajat tislasivat tässä järjestelmässä noin 400 000 hehtolitralta.
- (123) Tislattavaksi toimitetusta viinistä maksettu hinta oli Saksan mukaan 0,50–0,55 euroa litralta. Komission mielestä Saksan mainitsema hinta on realistinen ottaen huomioon edellä tarkoitettu laskentatapa.
- (124) Komissio toteaa, että EU:n huomattavaan osaan viinimarkkinoita kohdistamien markkinainterventioiden seurauksena luotiin kahdet erilliset markkinat. Toisilla markkinoilla viitehintana oli tislaukseen toimitetusta viinistä maksettu hinta, tässä tapauksessa 0,50–0,55 euroa litralta, ja toisilla markkinoilla viitehintana oli markkinahinta. Menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä mainittua 0,26 euron litrahintaa ei voida näin ollen pitää ostetusta, tislaukseen lähetettävästä puristemehusta maksettuna merkityksellisenä viitehintana.

⁽³¹⁾ EYVL C 372, 9.12.1997, s. 5.

⁽³²⁾ EYVL L 199, 30.7.1999, s. 7.

⁽³³⁾ EYVL L 199, 30.7.1999, s. 15.

⁽³⁴⁾ EYVL L 283, 6.11.1999, s. 10.

⁽³⁵⁾ EYVL L 67, 15.3.2000, s. 7.

- (125) Jotta voitaisiin määrittää, mitkä olivat sen puristemehun merkitykselliset markkinat, joka ostettiin tarkoituksena jalostaa se kuohuviinin tuotantoon tarkoitetuksi raakaviiniksi, on ensiksi tarpeen arvioida, onko olemassa erillisiä viinimarkkinoita ja kuuluuko GfW:n ostama puristemehu samoille markkinoille kuin pöytäviini. Lisäksi on tärkeää selvittää, voitaisiinko korkealaatuisemmasta viinistä saada korkeampia hintoja. Komissio viittaa tilastoissaan aina eri hintoihin viinin laadusta riippuen. Komission omien viiniasiantuntijoiden mukaan viinin hinta ei ole kunkin erän osalta sama ja käytettävissä olevista viinitilastoista saadaan vain erilaatuisten viinien keskihinnat. Todellisen hintaan vaikuttavat monet seikat. Tärkeimmät seikat ovat laatu, ikä, maine, kysyntä ja alkoholipitoisuus/Öchsle-asteet. Öchsle-aste ilmoittaa kypsyyden ja rypäleissä olevan sokerin tason. Se on tärkeä, sillä se määrittää viinin lopullisen luonnollisen alkoholipitoisuuden. Saksan viini-instituutin (Deutsches Weininstitute) mukaan sektin/kuohuviinin tuotanto edellyttää raakaviiniltä korkeaa alkoholipitoisuutta ⁽³⁶⁾.
- (126) Tämä tukee Saksan väitteitä siitä, että puristemehun Öchsle-asteen on oltava korkeampi, jos lopputuotteena on kuohuviini kuin jos lopputuotteena olisi pöytäviini, ja että Öchsle-asteiltaan korkeammasta puristemehusta oli maksettava lisämaksu. Sen vuoksi komissio hyväksyy Saksan väitteet erillisten markkinoiden olemassaolosta ja siitä, että kuohuviinin tuotantoon käytetystä puristemehusta maksetun hinnan on todellakin pitänyt olla pöytäviinin tuotantoon käytetystä rypälemehusta maksettua hintaa korkeampi. Tämän johdosta komissio hyväksyy myös sen, että GfW:n tuolloin maksamaa ostohintaa ei voida verrata 0,26 euroa litralta olevaan pöytäviinin hintaan, kuten menettelyn aluksi tehtiin.
- (127) Saksa toimitti lisäksi tietoja hinnasta, joka on saavutettavissa merkityksellisillä markkinoilla, eli kuohuviinin tuotantoon käytettävän korkealaatuisen puristemehun markkinoilla. Kyseisten tietojen mukaan perushinta, joka kuohuviinin tuotantoon tarkoitettuna raakaviinin markkinoilla maksettiin yhdestä litrasta 60 Öchsle-asteen puristemehua, oli 0,312 euroa litralta. Kutakin ylimääräistä Öchsle-astetta kohden (enintään 80 Öchsle-asteeseen saakka) maksettiin lisää 0,005 euroa litralta. Viinitiloille ja kauppiaille näiden korkealaatuisesta puristemehusta (60 % ostetusta puristemehusta) suoritettu maksu noudatti tätä periaatetta. Tämän lisäksi Saksan viininviljelijöiden yhdistyksen (Deutsche Weinbauverband) kaudelta 1998–2001 olevien, Saksan toimittamien tuontitilastojen mukaan irtotavarana tuodusta valkoviinistä, joka soveltuu korkean laatunsa ansiosta kuohuviinin tuotantoon, maksettu markkinahinta oli 0,38 euroa litralta.
- (128) Komissio on valmis hyväksymään Saksan väitteet noin 0,38 euroa litralta olevasta markkinahinnasta ottaen huomioon omilta viiniasiantuntijoiltaan saamansa, viinin hinnan muodostumista koskevat tiedot, edellä esitetyt
- Saksan viini-instituutilta saamansa tiedot ja GfW:n toimintasuunnitelmassa esitetyn tuottolaskelman.
- (129) Saksan toimittamasta GfW:n toimintasuunnitelmasta käy ilmi, että GfW oletti rypäleen puristemehun hankinnan ajankohtana voivansa toimittaa 40 prosenttia varastosta esitislaukseen 0,50–0,55 euron litrahintaan ja myydä 60 prosenttia varastosta 0,375 euron litrahintaan. Lopusta 20 prosentista varastoa se oletti saavansa EU:n viinin varastointiin myöntämää lisätukea, jonka määrä on 0,06 euroa litralta, ennen kuin se myisi kyseisen osuuden 0,375 euron litrahintaan vuotta myöhemmin. GfW oletti voivansa myydä koko varaston 0,44–0,46 euron litrahintaan ja saavansa voittoa 0,06–0,09 euroa litralta. Näin ollen kokonaisvoitto sijoittuisi 2,64 miljoonan euron ja 3,96 miljoonan euron välille.
- (130) Vuonna 1999 GfW toimitti 40 prosenttia varastostaan esitislaukseen, josta sille maksettiin 0,50–0,55 euron litrahinta. Viinimarkkinoilla vuoden 1999 lopussa tapahtuneen hintojen laskun vuoksi – jota GfW ei ollut edellisen vuoden korkeiden hintojen perusteella odottanut – GfW päätti, ettei se myy jäljellä olevaa varastoaan tuona vuonna vaan jatkaa sen varastointia ja myy sen vasta vuonna 2000, tai jos hinnat pysyvät edelleen alhaisina, hyödyntää esitislauksen toista kierrosta. Tämä päätös perustui oletukseen, että esitislaukset jatkuisi. Esitislaukset kuitenkin poistettiin viinin yhteisestä markkinajärjestelystä annetulla uudella asetuksella (EY) N:o 1493/1999. Sen sijaan siinä otettiin käyttöön vapaaehtoinen tislaukset juotavaksi tarkoitettua alkoholin markkinatoimitusten varmistamiseksi. Kyseistä erityistä tislaustoimenpidettä voidaan käyttää vain poikkeuksellisten markkinahäiriöiden yhteydessä. Asetuksen (EY) N:o 1493/1999 johdanto-osan 35 kappaleessa mainitaan erikseen, että mahdollisuus käyttää tislauksetjärjestelmää keinotekoisena ratkaisuna ylituotantoongelmaan olisi poistettava. Uusi asetus tuli voimaan 31 päivänä heinäkuuta 2000.
- (131) GfW:n kannalta tämä tarkoitti, että viinivuoden 2000/2001 tislaustoimenpiteet olivat huomattavasti epäedullisemmat kuin edeltävinä vuosina. Juotavaksi tarkoitettua alkoholin markkinatoimitusten varmistamiseksi toteutettavan tislauksen avulla oli mahdollista saada vain noin puolet aiemmin saadusta 0,50–0,55 euron keskimääräisestä litrahinnasta.
- (132) Saksan näkemyksen mukaan tätä kehitystä ei olisi voitu ennustaa silloin, kun GfW päätti pitää viinin varastossa. Komissio uskoo sitä vastoin, että tämä kehitys oli ennakoitavissa. Viinin uuden yhteisen markkinajärjestelyn nimienomaisena tarkoituksena on poistaa tislauksetjärjestelmä. Sen vuoksi GfW:lle olisi pitänyt toisen tislauksetjärjestelmän hyödyntämisestä päätettäessä olla selvää, että vuoden 2000 jälkipuoliskolla ja siitä eteenpäin toteutettavat tislaustoimenpiteet eivät tarjoaisi mitään helpotusta viinimarkkinoiden laskeville hinnoille.

⁽³⁶⁾ http://www.deutscheweine.de/jcc/Internet-EN/nav/0f2/0f207d71-9ffe-401e-76cd-461d7937aee2&sel_uCon=02a235d6-994d-7017-288b-5952196117f5&uTem=0e3307d7-19ff-e401-e76c-d461d7937aee

- (133) Väittely siitä, olisiko GfW:n pitänyt tietää asetuksen muutoksesta, on kuitenkin merkityksetöntä. Ostoaajankohtana sovellettu liiketoimintasuunnitelma, jonka pohjalta GfW:n toimintaa yksityisenä sijoittajana olisi arvioitava, sisälsi vain ensimmäisen esitislausekierroksen, joka toteutui ja josta GfW:lle maksettiin 0,50–0,55 euroa litralta. Suunnitelmassa ei määrätty toisesta esitislausekierroksesta, minkä vuoksi tällaisesta tislauksesta odotettavissa olevaa tuottoa ei otettu mukaan ostoaajankohtana tehtyyn kokonaistuottolaskelmaan. Se ei ollut osa liiketoimintasuunnitelmaa, ja vaikka GfW:n päätös soveltaa markkinahinnan laskiessa toista tislausekierrosta oli epäilemättä huono, sitä ei voida pitää viinitiloille ja kauppiaille ostoaajankohtana myönnettynä valtiontukena.
- (134) Edellä esitetyn perusteella komissio päätyi siihen, että GfW maksoi syksyllä 1999 ostamastaan puristemehusta markkinahinnan, minkä vuoksi viinitiloille ja kauppiaille ei myönnetty SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.
- VI.2.2.c Ajankohtana, jona WAK toteutti saatavien asettamisen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja niistä luopumisen
- (135) Johdanto-osan 114 kappaleessa todettiin, että WAK:n toteuttama saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja niistä luopuminen tehtiin yksinomaan oman edun nimissä ja yksityisen velkojan testiä noudattaen, minkä vuoksi kyse ei ollut GfW:lle myönnettystä valtiontuesta. Sillä seikalla, että WAK:n päätös suosi viinitiloja ja kauppiaita, ei ole merkitystä, koska se ei ollut tarkoitus vaan ainoastaan seuraus siitä, että WAK pyrki maksimoimaan omien varojensa takaisinperinnän.
- (136) Komissio toteaa, että kun WAK asetti saataviaan etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja luopui niistä, se ei myöntänyt viinitiloille ja kauppiaille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.
- VI.3 Tuen luokittelu sääntöjenvastaiseksi tueksi
- (137) Koska WAK:n GfW:lle myöntämään lainaan sisältyvä tukiosuus on myönnetty ja maksettu ilmoittamatta siitä ennakolta, kyseessä on Euroopan yhteisön perustamisopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999⁽³⁷⁾ 1 artiklan f alakohdassa tarkoitettu sääntöjenvastainen tuki.
- VI.4 Perussopimuksen 107 artiklassa määrätty poikkeukset GfW:lle myönnetyn lainan osalta
- (138) On näin ollen tarkasteltava, voidaanko SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaiseen valtiontukikieltoon soveltaa jotakin poikkeusta.
- (139) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdassa ja 3 kohdan a, b ja d alakohdassa määrättyjä poikkeuksia ei voida tämänhetkisestä näkökulmasta katsottuna soveltaa, sillä kyseinen tuki ei ole
- tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma, eikä
 - tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen tai jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen, eikä
 - tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin ja kilpailun edellytyksiä unionissa yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.
- (140) Ainoa mahdollisesti sovellettavissa oleva poikkeus on siten SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettu poikkeus.
- (141) Alkutuottajille myönnettyä tukea arvioitiin tuen myöntämisaikana suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Tuolloin sovelletun käytännön mukaan investointeihin, luottoihin, kotieläinalalle, tuottajaorganisaatioille, mainontaan ja myynninedistämiseen, tautivahinkokorvauksiin, vakuutusmaksuihin ja tekniseen apuun myönnettävän tuen voitiin katsoa soveltuvan sisämarkkinoille, jos se täytti tietyt vaatimukset. Yhtäkään näistä sisämarkkinoille soveltuvan tuen muodoista ei voida kuitenkaan käyttää poikkeuksena kyseessä olevalle tuelle.
- (142) Arvioidakseen asian mahdollisimman perusteellisesti komissio tutki lisäksi, voitaisiinko tässä tapauksessa soveltaa vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen tai rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja. Ensimmäinen edellytys pelastus- ja rakenneuudistustuen saamiselle on, että yritystä on voitava pitää kyseisissä suuntaviivoissa tarkoitettuna vaikeuksissa olevana yrityksenä⁽³⁸⁾. Komission saatavilla olevista tiedoista ei voida päätellä, että yritys olisi tuen myöntämisaikana ollut vaikeuksissa kyseisissä suuntaviivoissa tarkoitettuna tavalla. GfW joutui vaikeuksiin vasta vuotta myöhemmin markkinoiden romahdettua.

⁽³⁷⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽³⁸⁾ EYVL C 288, 9.10.1999, s. 2.

(143) Komissio haluaa joka tapauksessa korostaa, että täyttääkseen komissiota kohtaan olevan yhteistyövelvollisuutensa asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava kaikki tiedot, joiden perusteella komissio voi varmistaa, että haetun poikkeuksen edellytykset täyttyvät ⁽³⁹⁾. Tässä tapauksessa Saksa ei ole toimittanut riittäviä tietoja, joiden perusteella komissio voisi tarkastella tietoja kyseisten suuntaviivojen kannalta. Saksa ei ole myöskään toimittanut riittäviä asiakirjoja, joiden perusteella komissio voisi arvioida tukea johdanto-osan 126 kappaleessa mainittujen muiden sisämarkkinoille soveltuvien tukimuotojen valossa, vaikka komissio viittaa tähän menettelyn aloittamista koskevan päätöksen 44 kohdassa.

(144) Tukitoimenpiteitä, joiden sisämarkkinoille soveltuvuutta on arvioitava suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, on arvioitava suppeasti. On osoitettava selkeästi, että tukitoimenpiteen myönteiset vaikutukset ovat suurempia kuin ne kielteiset vaikutukset, joita tuella voisi olla kilpailuun ja sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan. Yksinomaan tuottajien taloudellisen aseman parantamiseen tarkoitettujen yksipuolisten valtiontukien, jotka eivät millään tavoin edistä alan kehitystä, ei katsota täyttävän näitä vaatimuksia, joten ne katsotaan toimintatueksi, joka ei sovellu sisämarkkinoille.

(145) Edellä esitetyistä syistä GfW:lle lainaan sisältyvän tukiosan muodossa myönnetty tuki ei täytä yhdenkään 107 artiklan 3 kohdassa määrätyn poikkeuksen edellytyksiä. Sen vuoksi se on sisämarkkinoille soveltumatonta tukea.

(146) Tukeen ei voida soveltaa mitään muita SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisia poikkeuksia.

VII. PÄÄTELMÄT

(147) Edellä esitetyistä syistä komissio on sitä mieltä, että GfW:lle myönnettyä lainaa ei voida pitää sisämarkkinoille soveltuvana. Komissio toteaa myös, että Saksa on pannut tukitoimenpiteen täytäntöön sääntöjenvastaisesti.

(148) Edellä esitetyistä syistä komissio katsoo, että myöhemmin toteutettu saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan sekä saatavista tulevista korkomaksuista luopuminen ei ole GfW:lle eikä viinitiloille ja kauppiaille myönnettyä valtiontukea.

(149) Edellä esitetyistä syistä komissio katsoo, että rypäleen puristemehun hankinta tapahtui markkinahintaan ja tavanomaisen liiketoimintakäytännön mukaisesti eikä sen vuoksi ole viinitiloille ja kauppiaille myönnettyä valtiontukea.

(150) Silloin kun todetaan, että sääntöjenvastaisesti myönnetty valtiontuki ei sovellu sisämarkkinoille, tuki olisi luonnollisesti perittävä takaisin, jotta kilpailutilanne voitaisiin mahdollisimman nopeasti palauttaa sellaiseksi kuin se oli ennen tuen olemassaoloa.

(151) Koska GfW:llä ei ole oikeudellista seuraajaa, takaisinperintä ei ole vakiintuneen oikeuskäytännön ⁽⁴⁰⁾ mukaisesti mahdollista,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Saksan valtio on sääntöjenvastaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa rikkoen myöntänyt Gesellschaft für Weinabsatz Pfalz GmbH -yhtiölle ja joka vastaa määrältään GfW:lle myönnetystä lainasta perityn koron ja sellaisen markkinakoron välistä erotusta, johon on lisätty riskipremio, joka lainasta olisi pitänyt veloittaa, ei sovellu sisämarkkinoille.

2 artikla

WAK:n toteuttama saatavien asettaminen etuoikeudeltaan huonompaan asemaan ja saatavista luopuminen ei ole Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea viinitiloille ja kauppiaille.

3 artikla

GfW:n vuonna 1999 suorittama rypäleen puristemehun hankinta ei ole Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea viinitiloille ja kauppiaille.

4 artikla

Saksan ei tarvitse periä 1 artiklassa tarkoitettua tukea takaisin tuensaajalta, koska tuensaaja on maksukyvytön, lakkautettu ja poistettu kaupparekisteristä, eikä sillä ole oikeudellista seuraajaa.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 29 päivänä kesäkuuta 2011.

Komission puolesta

Dacian CIOLOȘ

Komission jäsen

⁽³⁹⁾ Asia T-171/02, Regione autonoma della Sardegna v. komissio, tuomio 15.6.2005, Kok., s. II-2123, 129 kohta

⁽⁴⁰⁾ Asia C-499/99, komissio v. Espanja (Magesfa), tuomio 2.7.2002, Kok., s. I-6031.